Javno komunalno preduzeće "KOMRAD" d.o.o. BIHAĆ

Ivana Frane Jukića 61, 77000 Bihać, Bosna i Hercegovina

tel: + 387 37 318 018 ; fax: + 387 37 318 025

web: www.komrad-bihac.ba ; e-mail: komrad@komrad-bihac.ba

IZVJEŠTAJ O RADU I POSLOVANJU JKP „KOMRAD“ d.o.o. BIHAĆ ZA I – XII 2018.god.

Bihać,mart 2019.godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....3

2. Opći podaci o pravnom licu.....4
- Normativni okvir (osnov za djelovanje)
- Upravljačka struktura
- Kadrovska struktura
- Šematski prikaz Organizacije JKP"Komrad"d.o.o. Bihać
- Zaposlenost i iskorištenje fonda radnog vremena
- Mjerenje zadovoljstva korisnika usluga

3. Temeljne odrednice poslovne politike.....13
3.1. Izvršenje radnih aktivnosti za 2018.godinu
3.2. Ostale odrednice

4. Ostvareni rezultati poslovanja.....21
4.1. Horizontalna analiza financijskih zvještaja.....23
4.2. Finansijski pokazatelji poslovanja za 2018.godinu.....24
- Bilans uspjeha i ostali pokazatelji
4.3. Ostvareni prihodi u 2018.....26
- Struktura prihoda
- Tabela prihoda i komentar
4.4. Ostvareni Rashodi u 2018…….....29
- Struktura rashoda
- Tabela rashoda i komentar

5. Bilans stanja…….....35
5.1. Struktura aktive i pasive..... 36
5.2. Financijski pokazatelji.....40

6. Naplata potraživanja.....41
- Poduzete aktivnosti za povećanje naplate
- Tabela: Ostvarena naplata tekućih potraživanja i komentar
- Struktura nenaplaćenih potraživanja

7. Izloženost rizicima i upravljanje rizicima.....47

8. Zaključak 48

1. Uvod

Izvještaj o radu i poslovanju JKP “Komrad“ d.o.o. Bihać za 2018.godinu je cjelovit prikaz svih poslova i aktivnosti koje je Preduzeće obavljalo u toku 2018.godine. Povremeni poslovi i poslovi manjeg značaja nisu obuhvaćeni ovim Izvještajem. Godišnji izvještaj o radu i poslovanju sastoji se od tekstualnog dijela,tabelarnih i grafičkif prikaza, izvršenih zadataka odnosno aktivnosti, kao i rokovi u kojima su s*e* zadaci izvršavali, te vrste aktivnosti,prihodi i rashodi po organizacionim jedinicama. U godišnjem izvještaju za 2018.godinu dan je realan prikaz fizičkih i financijskih pokazatelja po poslovnim jedinicama. Izvještaj je koncipiran tako da se mogu sagledati planirani i ostvareni pokazatelji.
Detaljni financijski pokazatelji i podaci, dani su u Financijskim izvještajima za 2018.godinu.

JKP „Komrad“ d.o.o. Bihać i u 2018.godini ostvarilo je stabilne poslovne rezultate koji su nastavak provođenja dogovorenih mjera racionalizacije i postavljenih ciljeva.
Iako je godina bila dinamična i zahtjevna,poslovni rezultat u 2018.godini pokazuje nastavak stabilnog poslovanja, a to se prvenstveno vidi iz stabilnih poslovnih prihoda.

Ostvareni ukupan prihod u obračunskom periodu 2018. godine, iznosi: 4.464.420 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine, smanjenje za 8.980 KM ili 0,20 %.
Ostvareni ukupan rashodi u obračunskom periodu 2018 godine iznose 4.289.362 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine,smanjenje za 5.798 KM ili 0,13 %.

Planiranje poslovanja,kvalitetno upravljanje troškovima,realno sagledavanje stvarnih potreba i mogućnosti,te kontinuirana racionalizacija poslovanja na svim segmentima,doveli su do toga da se poslovna godina završava sa ostvarenom neto dobiti u iznosu od 171.072 KM.

Planirani ciljevi za 2018.godinu uglavnom su ostvareni i uzimajući u obzir sve pokazatelje poslovanja, 2018.godinu možemo ocijeniti kao dobru poslovnu godinu, jer smo, bez obira na negativne tendencije u okruženju i problemima sa naplatom potraživanja, uspijevali redovno servisirati obaveze.

I u 2018.godini nastavljena je aktivna politika upravljanja potraživanjima. Pravovremenim sagledavanjem,te reagiranjem na zastoje u naplati usluga,mjera je na kojoj se intezivno radilo u protekloj godini na način da Preduzeće blagovremeno pokreće postupke pred sudom protiv korisnika usluga koji ne plaćaju svoje obaveze po osnovu iskorištene komunalne usluge,tako da su sva dospjela nenaplaćena potraživanja utužena,te smo na taj način,odnosno redovnim utuženjima,uspjeli održati financijsku stabilnost Preduzeća.

Nastavkom mjera štednje i racionalnim ponašanjem došlo je do znatnih ušteda u poslovanju,posebno u dijelu efikasnosti radne snage.

2. Opći podaci o pravnom licu :

Puni naziv:	Javno komunalno preduzeće "Komrad" društvo sa ograničenom odgovornošću Bihać
Skraćeni naziv:	JKP "Komrad" d.o.o. Bihać
Pravni status:	Društvo sa ograničenom odgovornošću
Adresa/sjedište:	Ivana Frane Jukića 61
Telefon/Fax:	037/318-018; 037/318-025
Mail adresa:	komrad@komrad-bihac.ba
Web stranica:	www.komrad-bihac.ba
Vlasništvo sa strukturom:	Gradsko vijeće Bihać100 %
Podaci o prvoj registraciji	Rješenje Kantonalnog suda u Bihaću broj U/I-1278/03 od 10.11.2003.godine
Podaci o promjeni oblika organizovanja:	Rješenje Općinskog suda u Bihaću broj U/I-310/05 od 06.12.2005.godine
Matični - registarski broj kod ovlaštenog suda:	1-5082-00
Šifra i naziv registrovane djelatnosti:	38.11 Prikupljanje neopasnog otpada
Identifikacioni broj:	4263371940001
PDV broj:	263371940001
Transakcijski računi:	- 1020220000044244 Union banka d.d. Sarajevo - 1610350014840070 Raiffeisen bank d.d. - 3385002206189938 UniCredit bank d.d. - 1602010000023060 Vakufska banka d.d. - 1322602012809195 NLB banka d.d. Tuzla - 1994550176657602 Sparkasse bank dd BiH
Članovi Skupštine:	1. Jasmin Čavkić, predsjednik 2. Mirsad Avdić, član 3. Mensur Ćehić, član 4. Enes Žerić, član 5. Alma Kličić, član do 24.07.2018.god. 6. Enes Husetić, član od 24.07.2018.god.
Članovi Nadzornog odbora:	1. Amela Redžić, predsjednik 2. Mara Đug, član 3. Nermin Bašanović, član
Članovi Odbora za reviziju:	1. Emina Mešić, predsjednik 2. Hamlat Alibegović,član 3. Darija Jakšić,član
Članovi Uprave:	1. Vid Šantić, direktor ; 2. Indira Hadžimulić,Izvršni direktor sektora za ekonomske i zajedničke poslove 3. Mehura Selimović, Izvršni direktor sektora za operativno tehničke poslove

Javno komunalno preduzeće „Komrad“ d.o.o. Bihać (u daljem tekstu: Preduzeće) čiji je osnivač Gradsko vijeće Bihać (u daljem tekstu: Osnivač) obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa i ima svoje organe koji organiziraju i upravljaju Preduzećem,te koordiniraju i nadziru rad i poslovanje.
Preduzeće je registrovano u skladu sa važećim propisima kod Kantonalnog suda u Bihaću rješenjem broj U/I – 1278/03 od 10.11.2003.godine, s izmjenama upisa kod Općinskog suda u Bihaću rješenjem broj U/I- 310/05 od 06.12.2005.godine.
Preduzeće obavlja djelatnost u skladu s djelatnostima upisanim u Registar društva i razvrstanim u skladu sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine,a kako Preduzeće obavlja više djelatnosti, razvrstavanje je izvršeno prema djelatnosti koju pretežno obavlja (glavna djelatnost);
Šifra djelatnosti KD BIH 2010: 38.11 Skupljanje neopasnog otpada

Na osnovu Zakona o komunalnim djelatnostima Gradsko vijeće Grada Bihaća je na svojoj 14. sjednici održanoj dana 25.10.2017.godine donijelo Odluku o izmjenama Odluke o komunalnom redu, kojom su poslovi na upravljanju objektima i uređajima javne rasvjete daju na upravljanje JKP“Komrad“ d.o.o. Bihać koje je dužno javnu rasvjetu redovno održavati u stanju funkcionalne ispravnosti (prati,bojati,mijenjati dotrajale sijalice i slično), te osigurati da javna rasvjeta svijetli tokom cijele noći.
Na istoj sjednici Gradsko vijeće Grada Bihaća je donijelo i Odluku o dopuni Statuta JKP “Komrad“ d.o.o. Bihać,tako da glasi:
Javnom komunalnom preduzeću “Komrad“ d.o.o. Bihać povjerava se obavljanje komunalne djelatnosti skupljanja,tretiranja i odlaganja komunalnog otpada,obavljanje komunalne djelatnosti javnih parkirališta,te elektroinstalacijski radovi i uklanjanje građevina na području grada Bihaća.

JKP „Komrad“d.o.o. Bihać posluje u skladu sa Statutom („Službeni glasnik grada Bihaća“ prečišćeni tekst broj 7/15). Statutom su utvrđeni organi koji organizuju i upravljaju Društvom, te koordiniraju i nadziru rad poslovanja u skladu sa Statutom Društva, Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Zakonom o privrednim društvima.
Društvo zastupa i predstavlja Uprava, a lice ovlašteno za zastupanje i predstavljanje je Direktor Društva.

Pregled poslovnih aktivnosti i ostvarenje poslovnih prihoda – izvori financiranja

POSLOVNE AKTIVNOSTI:	**IZVORI I NAČIN FINANCIRANJA:**
I KOMUNALNA DJELATNOST INDIVIDUALNE KOMUNALNE POTROŠNJE	
- Skupljanje,tretiranje i odlaganje komunalnog otpada	iz cijene komunalne usluge- korisnici usluge,fizičke i pravne osobe
- Pogrebne djelatnosti	iz cijene komunalne usluge od korisnika; iz godišnje naknade za korištenje grobnih/mezarnih mjesta
- Djelatnost javnih parkirališta na području Grada Bihaća	iz cijene komunalne usluge - korisnici usluge,fizičke i pravne osobe
- Djelatnost tržnica na malo (pijaca)	iz cijene komunalne usluge od korisnika prodajnih površina
II KOMUNALNE DJELATNOSTI ZAJEDNIČKE KOMUNALNE POTROŠNJE	
- Održavanje čistoće na javnim površinama - Održavanje javnih površina - Obavljanje higijeničarske službe - Obavljanje usluga dekoracije - Održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme - Održavanje javne rasvjete u stanju funkcionalne ispravnosti - Održavanje spomen obilježja,stratišta, mezaristana i grobalja-mezarja kulturno-istorijskog značaja	iz sredstava koja se obezbjeđuju u Budžetu grada na osnovu Programa obavljanja komunalnih djelatnosti iz oblasti zajedničke komunalne potrošnje
III UKLANJANJA GRAĐEVINA	iz cijene usluge- korisnici usluge,fizičke i pravne osobe

Preduzeće se finansira iz vlastitih sredstava i sredstava gradskog budžeta.

JKP Komrad“ d.o.o. Bihać svoje prihode ostvaruje obavljanjem svoje djelatnosti,odnosno naplatom potraživanja od korisnika komunalnih usluga. Od ukupno ostvarenih poslovnih prihoda 12% čine prihodi koji se naplaćuju iz gradskog budžeta.
Pored ovih izvora financiranja preduzeće koristi i namjenska sredstva Fonda za zaštitu okoliša i Ministarstva za građenje,prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK-a (ekološke naknade), apliciranjem na javne pozive i izradom projekata koji zadovoljavaju kriterij povoljnog utjecaja na okoliš.
Ugovorom o poslovnoj saradnji sa Društvom za postupanje sa ambalažnim otpadom „Ekopak“ d.o.o. Sarajevo dogovorena je potreba za razvojem projekta „Uspostava i razvoj primarne selekcije ambalažnog otpada iz komunalnog čvrstog otpada u općini Bihać“ i poboljšanjem uvjeta prikupljanja ambalažnog otpada,radi povećanja količina prikupljenog ambalažnog otpada za 20%,tj.smanjenja neiskoristivog dijela otpada koji se odlaže na deponiju. Na taj način se obezbjeđuju sredstva koja smo dužni namjenski utrošiti sa ciljem unapređenja poslovne saradnje i sortiranja ambalažnog otpada iz komunalnog čvrstog otpada u gradu Bihaću.

Kapital preduzeća je 100% državni kapital ,čija je struktura slijedeća:

Opis	Stanje na kraju izvještajnog razdoblja	Stanje na kraju prethodnog razdoblja	Razlika	% promjene
Osnovni kapital	2.549.139	2.549.139	-	-
Statutarne rezerve	222.092	138.345	83.746	61
Neraspoređena dobit ranijih godina	222.096	138.349	83.747	61
Neraspoređena dobit izvještajne godine	171.072	167.493	3.579	2
Ukupno kapital i rezerve	**3.164.399**	**2.993.326**	**171.072**	**6**

ŠEMATSKI PRIKAZ ORGANIZACIJE JKP "KOMRAD" D.O.O. BIHAĆ

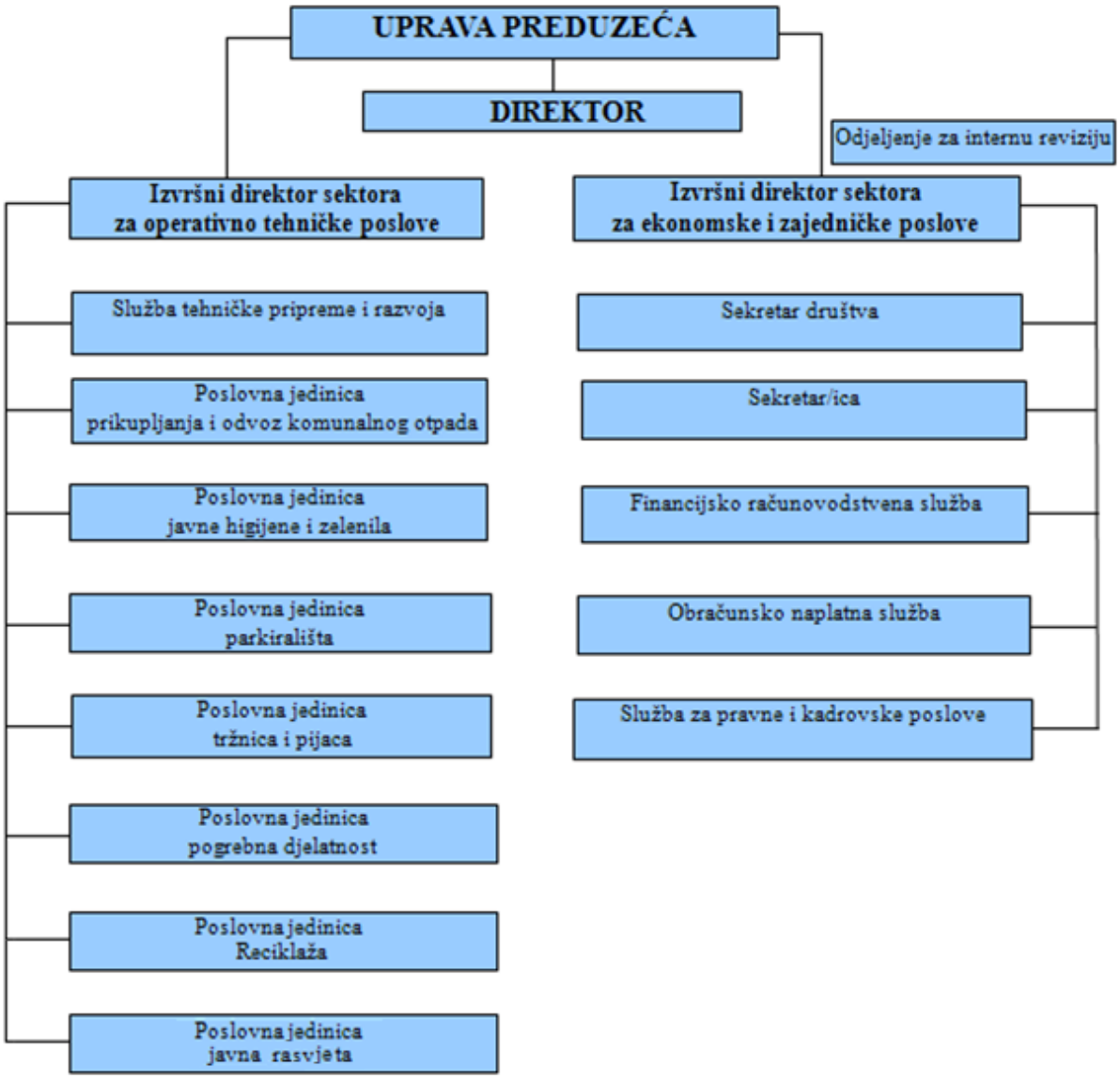

Zaposlenost i iskorištenje fonda radnog vremena

Strukturu ukalkulisanih sati rada u 2018.godini dajemo u slijedećoj Tabeli:

RED.BR.	VRSTA PRIMANJA	SATI	%
UKALKULISANI SATI RADA (A+B)		283.256	100,00
A)	Redovno radno vrijeme	279.260	98,59
B)	Prekovremeni rad	3.996	1,41
STRUKTURA REDOVNOG FONDA SATI		279.260	100,00
1.	Redovan rad	223.380	79,99
2.	Godišnji odmor	19.883	7,12
3.	Državni praznici	5.595	2,00
4.	Službeni put	320	0,12
5.	Rad u dane odmora	6.574	2,35
6.	Bolovanje do 42 dana	6.656	2,38
7.	Bolovanje preko 42 dana	14.608	5,23
8.	Plaćeni dopust(vjerski praznici)	2.244	0,81

Na bazi ukalkulisanih sati rada, prosječno je u 2018.godini bilo zaposleno 135,66 radnika.
Prosječno je u 2018.godini na bazi stanja krajem mjeseca bilo zaposleno 131,58 radnika.

Iz strukture fonda sati za 2018.godinu možemo utvrditi da su zaposlenici u prosjeku:

205,83 - dana proveli na radu u Preduzeću
18,32 - dana koristili godišnji odmor
5,16 - dana koristili plaćene državne praznike
0,29 - dana proveli na službenom putu
6,06 - dana radili u dane odmora
6,13 - dana bili na bolovanju do 42 dana
13,46 - dana bili na bolovanju preko 42 dana
2,07 - dana proveli na plaćenom dopustu i vjerskim praznicima

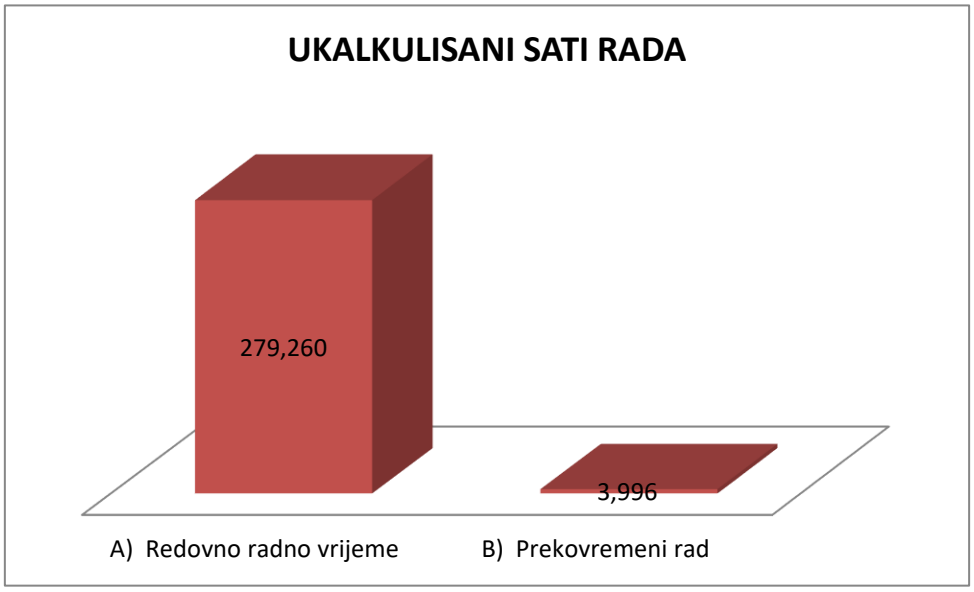

U prvoj polovini 2018.godine provodile su se aktivnosti na izradi i usvajanju Pravilnika o radu koji je usklađen sa važećim Zakonom o radu FBiH,Općim kolektivnim ugovorom za teritoriju FBiH,kao i sa Okvirnim kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede za teritoriju FBiH. Kako je isti usvojen od strane organa upravljanja preduzećem, Gradsko vijeće Bihać je na 24.sjednici,održanoj dana 17.07.2018.godine donijelo Zaključak o davanju saglasnosti na Pravilnik o radu JKP"Komrad" d.o.o. Bihać. Gradsko vijeće usvojilo je tekst Pravilnika o radu,kao najvažnijeg akta za regulisanje unutrašnje organizacije radnih mjesta Preduzeća. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji je do sada bio na snazi nije odražavao stvarno stanje kadrova u Preduzeću,niti realne kadrovske potrebe obzirom na nove okolnosti,odnosno proširenje djelatnosti.

Tabela 1: Broj radnika prema kvalifikacionoj strukturi-Pravilnik o radu

Naziv	VSS	VŠS	VŠS/ VSS	SSS	KV	KV/PK	PK	PK/NK	Ukupno
Uprava preduzeća	3	-	-	-	-	-	-	-	**3**
Odjel za int.reviz. ISO menadžer	4	-	-	-	-	-	-	-	**4**
Sl.tehe.pripr. i razvoja	2	-	1	3	-	1	-	5	**12**
Prikuplj.i odvoz komunal.otpada	-	-	-	2	15	-	-	14	**31**
Javna higijena i zelenilo	-	-	-	1	1	14	-	14	**30**
Parkirališta	-	-	-	2	-	-	-	6	**8**
Pogreb.djelatnost	-	-	-	2	-	2	-	2	**6**
Reciklaža	-	-	-	1	-	-	8	4	**13**
Tržnice i pijace	-	-	-	1	-	-	-	3	**4**
Javna rasvjeta	1	-	-	-	-	3	-	-	**4**
Sekretar pred.,sl.rač., pravna sl.,obrač.napl.sl.	4	3	-	11	8	-	-	-	**26**
UKUPNO:	**14**	**3**	**1**	**23**	**24**	**20**	**8**	**48**	**141**

Usvajanjem Pravilnika o radu,odnosno dopunom Sistematizacije radnih mjesta kojom je ugrađeno novo radno mjesto – Građevinski inžinjer u okviru Službe tehničke pripreme i razvoja,kao i uvođenje nove poslovne jedinice Javna rasvjeta,stekli su se uvjeti za provođenje aktivnosti na pribavljanju ovlaštenja za izvođenje elektroinstalacijskih radova, odnosno obavljanje komunalne djelatnosti upravljanje objektima i uređajima javne rasvjete i usluge dekoracije na području Grada Bihaća i radova na uklanjanju građevina na području grada Bihaća, Ministarstva za građenje,prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK,odnosno upisa JKP"Komrad" d.o.o. Bihać u Registar izvođača građevinskih radova na području USK-a.

Smatramo da su nove djelatnosti dobra prilika za osnivača preduzeća Grad Bihać, da raspoložive resurse koristi u

funkciji poboljšanja kvalitete usluga JKP“Komrad“ d.o.o. Bihać,razvoja novih djelatnosti u skladu sa Zakonom i potrebama Grada,te razvoja novih projekata u okviru djelatnosti preduzeća.

Dakle, proširenjem djelatnosti preduzeća na uslugu održavanja Javne rasvjete i radovi na uklanjanju građevina na području grada Bihaća će omogućiti veću efikasnost osnovne djelatnosti,bolje korištenje raspoloživih resursa preduzeća i grada Bihaća.

U nastavku se daje tabelarni pregled fizičkog broja radnika, prema stanju u decembru mjesecu 2017.godine,te stanje na dan 31.12.2018.godine.

Tabela 2: Broj radnika prema kvalifikacionoj strukturi

Kvalifikacijska struktura	Stanje 31.12.2017.	Stanje 31.12.2018.
VSS	14	17
VŠS	6	6
SSS	16	19
KV	37	37
PK	13	12
NK	35	37
UKUPNO:	**121**	**128**
PRIPRAVNICI *	5	1
SUFIN.ZAPOŠLJ.**	1	4
SVEUKUPNO:	**127**	**133**

* Ugovor o sufinansiranju osposobljavanja za rad u struci i stjecanje prvog radnog iskustva na period od godine dana, Program sufinanciranja zapošljavanja-mjera “Prvo radno iskustvo 2018“.
** od ukupno 4 radnika po osnovu ugovora o sufinanciranju zapošljavanja, 2 su zaposlena na osnovu Ugovora o sufinansiranju zapošljavanja-mjera Prilika za sve 2018, jedan radnik po osnovu Ugovora o sufinansiranju zapošljavanja-mjera zapošljavanje žena 2018 kojima ugovor o radu ističe u oktobru 2019.godine i jedan PK radnik na održavanju higijene na javnim površinama,a isti je zaposlen na osnovu sklopljenog ugovora o grantu sa Fondom za otvoreno društvo Sarajevo.
Grant u iznosu od 5.000,00 USD (8.304,45 KM) je dodjeljen za projekt „Sufinansiranje zapošljavanja 1 radnika na održavanju higijene na javnim površinama“,a isti je odobren zbog povećanog priliva migranata u grad Bihać,što zahtjeva dodatni angažman ljudstva na održavanju javne higijene na javnim površinama.
Period granta je od 01.10.2018.god. do 01.04.2019.godine.

Od ukupno 128 radnika, 6 radnika je u radnom odnosu na određeno vrijeme i to 2 radnika na radnom mjestu inkasator iz razloga popunjavanja upražnjenih radnih mjesta zbog bolovanja,kao i otkaza ugovora o radu radnika u toku 2018.godine,1 radnik je na zamjeni radnika koji je već duži period na bolovanju u službi tehničke pripreme, 2 radnika su primljena u PJ Parkirališta,kao i 1 NK radnik za rad na presi,te zbog povećanog priliva migranata u grad Bihać zahtjevao je poboljšavanje uvjeta javne higijene u gradu,te je zaposlen jedan NK radnik na poslovima čišćenja i održavanja javnih površina.
Svi ugovori na određeno vrijeme ističu u januaru 2019.godine.
U decembru 2018.godine zaposlen je inžinjer građevine po osnovu Ugovoru o radu sa nepunim radnim vremenom.

Mjerenje zadovoljstva korisnika usluga

Preduzeće je u 2016.godini napravilo veliki iskorak uvođenjem Sistema upravljanja kvalitetom i ispunjavanjem zahtjeva standarda ISO 9001:2015.
Uspostavom Standarda i operativnih procedura na svim razinama,a posebno u dijelu uprave Preduzeća koji kroz mjesečne prognoze poslovanja optimiziraju troškove poslovanja za sve organizacione jedinice,te se i u 2018.godini nastavilo pridržavati zadanih odrednica što je garancija boljeg i kvalitetnijeg poslovanja, jer kvaliteta pruženih usluga je naš glavni i osnovni cilj.

Poseban naglasak i ove godine dan je na komunikaciji sa korisnicima naših usluga. Tako je u 2018.godini izvršena anketa na uzorku od 249 korisnika - fizička lica. Korisnici su ocjenjivali kvalitet usluga ocjenama od 1 do 5. Anketiranje je provedeno putem web stranice JKP “Komrad“ i putem anketnih listića. Nije izvršeno mjerenje zadovoljstva korisnika za PJ Javna rasvjeta radi kratkog vremenskog perioda djelovanja ove poslovne jedinice. Period od dva mjeseca koliko aktivno djeluje ova poslovna jedinica prekratak je za davanje relevantnih podataka.

Ukupna prosječna ocjena je 3,43 što iznosi ukupno 68,60 % zadovoljnih korisnika, a u tabeli su date prosječne ocjene po poslovnim jedinicama.
Na osnovu ovih pokazatelja izvršiće se tražena poboljšanja u skladu sa trenutnim mogućnostima Preduzeća.

	Prosječna ocjena
PJ Odvoz	4,26
PJ Javna higijena i zelenilo	2,90
PJ Reciklaža	2,15
PJ Pijaca i tržnica	2,23
PJ Pogrebno	4,85
PJ Parking	4,26
Administrativne usluge	3,00

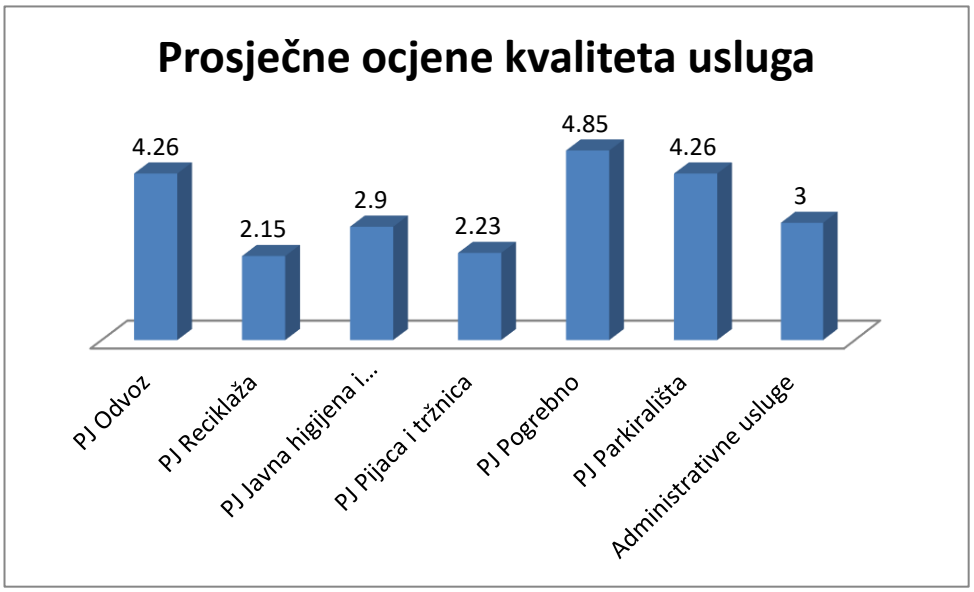

Anketiranje građana i građanki grada Bihaća provedeno je kao aktivnost unutar projekta Općinskog okolišnog i ekonomskog upravljanja (MEG), kojeg finansira Vlada Švicarske, a implementira UNDP u BiH, a u cilju procjene stepena zadovoljstva građana administrativnim i komunalnim uslugama jedinice lokalne samouprave.
Ispitivanje javnog mnijenja provedeno je u periodu decembar 2018. i januar 2019. godine na uzorku od 400 građana i građanki i to metodom slučajnog uzorka.
U cilju nezavisnog, kvalitetnog i efikasnog provođenje ankete o zadovoljstvu građana administrativnim i komunalnim uslugama u gradu Bihaću, Gradonačelnik je imenovao nezavisni Tim kojeg su činili studenati Ekonomskog fakulteta u Bihaću.
Za koordinatora Tima, imenovana je prof. Ekonomskog fakulteta u Bihaću, gđa. Elvira Ćatić Kajtazović.
Obaveze ovog Tima za provođenje ankete bile su:

a) Odgovorno i na vrijeme obavljanje svih povjerenih zadataka
b) Saradnja sa koordinatorom – kontrolorom
c) Izvršiti anketiranje na unaprijed određenom terenu i u utvrđenim rokovima
d) Ponašati se u toku razgovora profesionalno i formalno u skladu sa zadatkom koji se obavlja
e) Anketar ne smije promijeniti niti jednu informaciju koju mu ispitanik da

Samo anketiranje izvršeno je na cijelom području grada Bihaća, ispitivanjem punoljetnih građana i građanki koji imaju stalno prebivalište u gradu Bihaću.

Koliko ste zadovoljni sa prikupljanjem otpada i odvozom smeća?

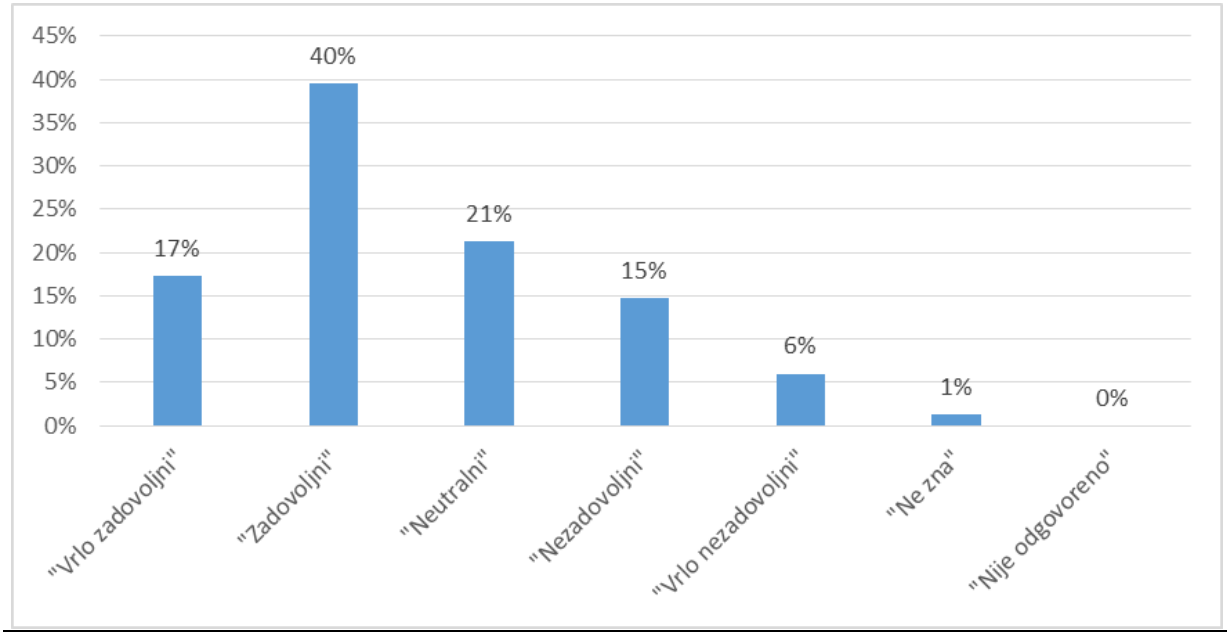

Koliko ste zadovoljni sa cijenom prikupljanja otpada i odvoza smeća?

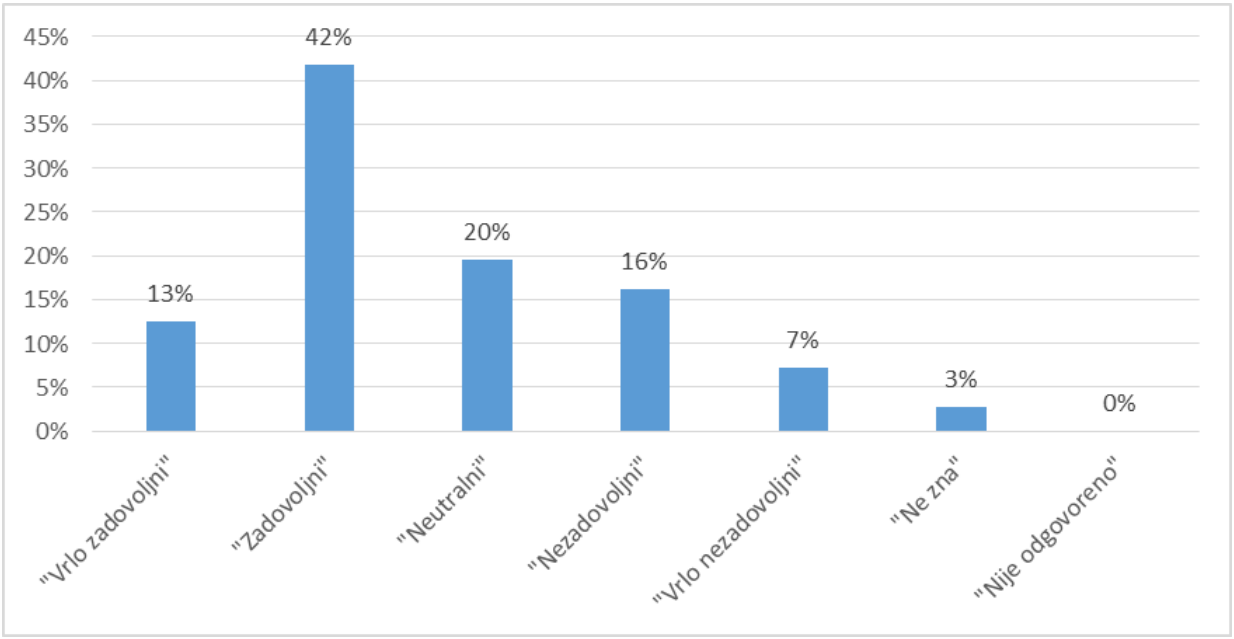

3. Temeljne odrednice poslovne politike

U skladu sa već postavljenom strategijom rada i razvoja,u protekloj godini radilo se na nizu projekata koji su i realizirani, a isti su usmjereni na daljnji razvoj Preduzeća u svim djelatnostima odnosno područjima rada,unapređenju uvjeta pružanja usluga,te povećanju kapaciteta,standarda i mogućnosti rada,a sve to u cilju podizanja kvalitete rada i poslovne efikasnosti.

U cilju uspješnosti poslovanja,Uprava je provodila poslovnu politiku Preduzeća primjenjujući svu zakonsku regulativu vezanu za djelatnost, kao i Statut Preduzeća.
Temeljne odrednice poslovne politike Preduzeća u cijelosti su obuhvaćene ovim Izvještajem.

U okviru ovog poglavlja, smatramo značajnim obrazložiti bitnije odrednice poslovne politike o kojima je Uprava vodila računa u njihovom provođenju i koje su korištene u poslovanju za 2018.godinu.

3.1. Izvršenje radnih aktivnosti

Organizaciona jedinica Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada

Osnovni poslovni cilj ove organizacione jedinice je provođenje aktivnosti na prikupljanju i odvozu komunalnog otpada,održavanju lokacije za privremeno odlaganje otpada,odnosno sanacija i tretman deponije „Gorjevac-Kruškovača“, kao i provođenje ostalih aktivnosti koje se odnose na postupanje sa komunalnim i ostalim vrstama otpada na području grada Bihaća i u skladu sa zakonskim propisima iz oblasti upravljanja otpadom.
Upravljanje otpadom je složen proces,koji zahtjeva efikasan i sveobuhvatan pristup,usmjeren na smanjenje količine otpada,reciklažu i propisno odlaganje na deponiju.
Organizovanim sakupljanjem i odvozom otpada stvaraju se potrebni uslovi za zdrav život i nesmetano funkcionisanje grada.
Organizovani odvoz obuhvata redovno sakupljanje i odvoz komunalnog otpada,kao i organizovan odvoz krupnog otpada u saradnji sa lokalnom zajednicom.

U području najveće organizacione jedinice Preduzeća,jedinice zadužene za prikupljanje i odvoz komunalnog otpada,već duži niz godina konstantno se provode aktivnosti na uspostavi cjelovitog sistema upravljanja otpadom.

Tokom 2017.godine izrađena je,Inicijativa i Prijedlog za izmjenu Odluke o načinu postupanja sa komunalnim otpadaom na području grada Bihaća. Zbog ukazanih potreba koje smo utvrdili,s obzirom da smo kao davalac usluge odvoza komunalnog i krupnog otpada svakodnevno na terenu,da bi se isti trebao vršiti češće,odnosno najmanje dva puta mjesečno. Inicijativa je prihvačena od strane organa upravljanja Preduzeća i od strane Osnivača, tako da se od septembra 2018.godine počelo sa primjenjivanjem gore navedene odluke.
Na osnovu navedenog prijedloga izrađen je Plan preuzimanja,transporta i odlaganja krupnog otpada za grad Bihać u kojem su tačno određeni vrijeme i način preuzimanja,transporta i odlaganja krupnog otpada na konačnu lokaciju,lokacije na koje je potrebno sabirati krupni otpad i način obavještavanja korisnika usluge o vremenu i načinu odlaganja i preuzimanja krupnog otpada.
JKP “Komrad” ,kao davalac usluge,ukupnu teritoriju gada Bihaća podjelio je na dvije zone,na kojima će se vršiti gore navedena usluga.
Zona 1- gradsko područje koje obuhvata područje osam mjesnih zajednica.Ukupan broj domaćinstava koja obuhvata ova zona je 7.444.Broj odvoza je tri puta sedmično. A u ovoj zoni je formirano 19 sabirnih punktova krupnog otpada.
Zona 2- obuhvata područje prigradskih naselja i seoskih mjesnih zjednica sa ukupno 27 mjesne zajednice. U ovoj zoni imamo 8.997 domaćinstava.Dinamika odvoza je dva puta mjesečno sa 31-im sabirnim punktom.

Na osnovu sačinjenog Plana utvrđena je i cijena transporta krupnog otpada,na koju je dalo saglasnost Gradsko vijeće grada Bihaća,te je nova jedinstvena cijena skupljanja,odvoza i odlaganja komunalnog otpada u primjeni od septembra 2018.godine.

Organizaciona jedinica Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada raspolaže sa 6 kamiona autosmećara i 1 kamion samopodizač. Na kamionima autosmećarima radi 6 posada. Jedna posada se sastoji od vozača i 2 pomoćna radnika.
Za odvoz krupnog otpada i rasutih materijala koriste se tri kiper kamiona i jedna kombinirka CAT
Za tretman otpada na deponiji se koristi radna mašina buldozer gusjeničar.
U okviru organizacione jedinice je i mehaničarska radiona.
U nastojanju da područje Grada Bihaća bude u što većoj mjeri obuhvaćeno uslugom pomenute djelatnosti s ciljem postizanja boljih ekonomskih i ekoloških efekata, tokom 2018.godine usluge sakupljanja i odvoza smeća pokrile su oko 98 % teritorije Grada Bihaća.

Organizirano sakupljanje i odvoz komunalnog i drugog neopasnog otpada vrši se prema Planu skupljanja i transporta komunalnog otpada grada Bihaća koji je sačinjen u skladu sa Odlukom o načinu postupanja sa komunalnim otpadom na području grada Bihaća,sedam dana u sedmici. Usluga odvoza otpada pruža se stanovništvu grada Bihaća na području gdje postoje tehnički uvjeti da vozila Preduzeća mogu nesmetano prići i preuzeti otpad. Odvoz otpada organiziran je tako da se vrši jednom nedeljno u najvećem broju naselja, osim u užem najurbanijem dijelu grada gdje se prikupljanje i odvoz vrši svakodnevno.

Bitno je istaći da je organizaciona jedinica Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada tokom 2018.godine, obavljajući djelatnost, prikupila i sanirala slijedeće količine otpada:

- dnevno cca. 44,56 tona
- sedmično 311,94 tona
- mjesečno 1.247,78 tona
- godišnje 14.973,40 tona

Naprijed utvrđena količina prikupljenog otpada deponovana je i sanirana na privremeno utvrđenoj deponiji Gorjevac - Kruškovača.

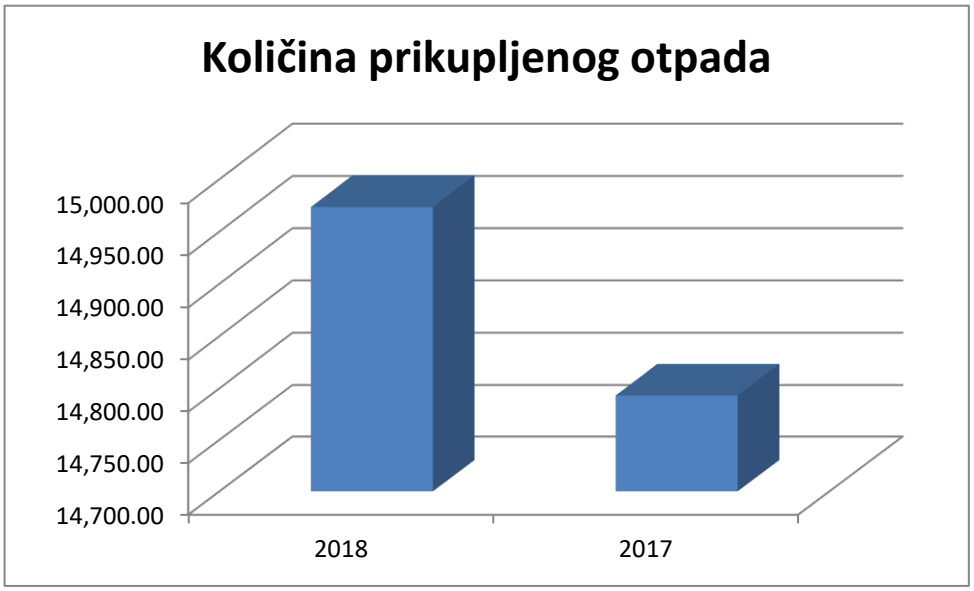

Iz grafikona je vidljivo da je količina prikupljenog otpada u 2018.godini veća za 1,21% nego u 2017.godini.
Broj korisnika usluge odvoza smeća (fizička i pravna lica) ostao je skoro na istom nivou kao i u 2017.godini,odnosno ukupni broj korisnika je veći za 45 ili 0,26% u 2018.godini,ali količina prikupljenog i odveženog otpada se povećala.Zbog svega treba se raditi na edukaciji stanovništva po kojem će se više obratiti pažnja na selektivno prikupljanje otpada.
Naprijed utvrđena količina prikupljenog otpada deponovana je i sanirana na privremeno utvrđenoj deponiji Gorjevac - Kruškovača.
Za sanaciju prilaznog puta za deponiju tokom 2018.godine obezbijeđen je rad gredera i bagera sa čekićem.
Tokom godine izvođeni su radovi na postavljanju zaštitne ograde oko tijela deponije,te će se isti radovi nastaviti i u narednom periodu.
Za ovu djelatnost veoma bitno je pomenuti sakupljanje, odvoz, deponovanje i sanaciju kabastog otpada, o čemu u narednom periodu treba posvetiti posebnu pažnju počev od edukacije građana, načina i dinamike sakupljanja, kao i podmirenja nastalih troškova.

Organizaciona jedinica Reciklaža

Selektivno sakupljanje otpada značajno unapređuje komunalne djelatnosti i doprinosi očuvanju životne sredine.
Kad se govori o upravljanju otpadom,selektiranje prikupljenog otpada jedan je od prioriteta Preduzeća.
Iskorištavanje,odnosno upotreba otpada obavlja se na način da se vrši odvojeno prikupljanje otpada na samom mjestu nastajanja,a provodi se odvojenim prikupljanjem raznih vrsta otpada putem eko otoka i sličnim akcijama,gdje se raznovrsni otpad prikuplja u zasebne posude namijenjene određenoj vrsti otpada,te se time podstiče proces reciklaže.
Zbog svega gore navedenog JKP “Komrad” otpočeo je pilot projekat selektivnog prikupljanja otpada na mjestu nastanka u suradnji sa društvom za postupanje sa ambalažnim otpadom EKO PAK.

EKO PAK je izvršio nabavku 200 plastičnih kanti za selektivno prikupljanje otpada na mjestu nastanka, a JKP"Komrad" je iste postavio na predviđene površine,kako bi bilo omogućeno građanima da iz domaćinstava odlažu sve vrste otpada:

- Papir
- Plastika
- Metal
- Staklo
- Višeslojni materijal,

Mjesto realiziranja projekta su individualna domaćinstva MZ Luke, Bihać. Na mjestu nastanka se prikuplja navedeni korisni otpad, tako da je svako domaćinstvo, koje učestvuje u pilot projektu zadužilo dvije kante od 120 l. Sa početkom pilot projekta se počelo u novembru mjesecu 2018.godine. Jednom sedmično se odvozi razvrstani otpad,te se tako pripremljeni otpad predaje dalje na reciklažu prema uputama Ekopaka.
O prikupljenim količinama se dva puta godišnje sačinjava izvještaj o količinama i vrstama prikupljenog ambalažnog otpada.
Tokom 2018. godine prikupljeno je i balirano 293.405 kg ambalažnog otpada i prikupljena količina je na nivou prošle godine, od čega presani karton – papir čini 67,99% realizacije,a ostali korisni otpad 32,01%.

Struktura realizacije po vrstama korisnog otpada je slijedeća :

1.	Karton-papir	199.500	kg
2.	Strech folija	16.530	kg
3.	Najlon	14.930	kg
4.	Šareni PET	18.725	kg
5.	Limenke	120	kg
6.	Gajbe	600	kg
7.	Tetrapak	37.550	kg
8.	Staklo	35.110	kg

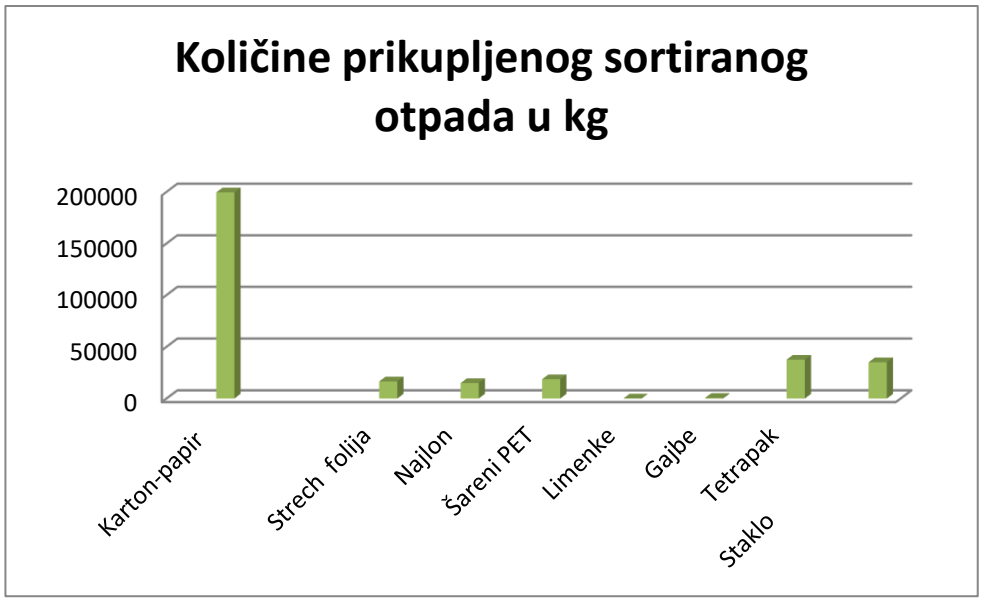

Izgradnjom objekta Reciklažnog dvorišta-poluotvorenog tipa za privremeni smještaj selektiranog otpada kojeg je Grad Bihać izgradio iz namjenskih sredstava Ministarstva za građenje,prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK (ekološke naknade) s ciljem jačanja tehničkih kapaciteta Preduzeća,stvorena je pretpostavka za dalji razvoj ove organizacione jedinice.

Naredna faza je završetak objekta Reciklažnog dvorišta i opremanje istog transportnom trakom (reciklažni sto) za selektiranje otpada gdje će se djelomično pomiješani otpad razdvajati po vrsti,koji se onda privremeno skladište do isporuke prerađivaču takve vrste otpada.
Na ovaj način direktno se smanjuje količina otpada koja se trajno odlaže na samo odlagalište,a izdvojeni otpad vraća se kao sirovina.
Posebna pažnja se posvećuje edukaciji stanovništva o značaju pravilnog upravljanja otpadom,putem informacija o opasnostima,koje otpad predstavlja za životnu sredinu,kako b ise isti podstakli na odvojeno sakupljanje,smanjenje otpada i podršku procesu reciklaže.

Posude za sakupljanje otpada su postavljene u zajedničkom interesu stanovništva i preduzeća. Odgovornim korištenjem,ova oprema se koristi duži vremenski period,čime se stvaraju i financijske uštede.
Sredstva se ulažu u modernizaciju komunalne mehanizacije i opreme,čime se unapređuje komunalna djelatnost. Obzirom da ova djelatnost ima opštedruštveni značaj, daljnjim opremanjem i razvojem iste, u narednom periodu očekuju se i bolji rezultati.

Organizaciona jedinica Javna higijena i zelenilo

Planom i programom rada za održavanje zajedničke komunalne potrošnje, Operativnim programom radova zimskog održavanja (gradskih ulica, dijela javnih površina, lokalnih i nekategorisanih cesta na području Grada Bihaća) donesenim od strane JU "Zavod za prostorno uređenje" Bihać (u daljem tekstu: Zavod), kao i planom i programom Preduzeća za poslove individualne komunalne potrošnje, a pod nadzorom Zavoda, u toku poslovne 2018.godine, urađeni su slijedeći poslovi i radni zadaci :

- Javna komunalna higijena, koja podrazumijeva čišćenje i održavanje javnih saobraćajnih površina
- Održavanje i uređenje javnih zelenih površina;
- Održavanje i uređenje grobalja /grebalja;
- Održavanje prohodnosti javnih saobraćajnih površina u zimskom periodu
- Održavanje slivnika;
- Održavanje spomen obilježja, stratišta;
- Održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme;
- Vanredne aktivnosti

Preduzeće kao izvođač radova, sve zadatke utvrđene Programom zajedničke komunalne potrošnje (u daljnjem tekstu ZKP-a) i Operativnim programom radova zimskog održavanja, prema investitoru izvršava sukladno ugovornom odnosu za poslovnu godinu.

U cilju efikasnosti u radu i realizaciji programa u što većem obimu, za sve poslove urađeni su dinamički planovi čije izvršenje prati investitor, kao nadzorni organ nad izvršenjem poslova.

1 . Tokom 2018.godine u ovoj oblasti urađeno je slijedeće:
   - javne saobraćajne površine čišćene su i održavane ručno i mašinski ;
   - ručno metenje (dnevno 8.200 m^2) i kupljenje otpadaka (dnevno 25.000m^2) podijeljeno na (4) ZONE (I - IV) ;
   - mašinsko čišćenje (dnevno 50.000 m^2) podijeljeno na (4) ZONA - tokom cijele godine;
   - mašinsko čišćenje javnih površina “E“ zona ručna pometačica (dnevno 2.000 m^2);
2. U dijelu koji se odnosi na održavanje javnih površina, ističemo da je tokom 2018.godine održavano 221.074 m^2 zelenih površina, staza 17.553 m^2 i cvjetnih gredica 2.032 m^2. Izvršeno je potpuno uklanjanje i orezivanje, dotrajalih i oštećenih stabala raznog drveća u ukupnoj količini od 95 komada .Košenje zelenih površina izvršeno je više puta godišnje u ukupnoj količini od 951.819 m^2, te je u cvjetne rasade tokom 2018.godine zasađeno na površini od 743 m^2 raznog sezonskog cvijeća. Izvršena je sadnja mladih sadnica stabala u ukupnoj količini od 150 komada.
3. Tokom 2018.god. na području Grada Bihaća održavano je i čišćeno 750 komada slivnika, odnosno uličnih rešetki.
4. U 2018.godini izvršeno je uklanjanje 368 leševa pasa lutalica i mačaka sa gradskih, prigradskih i ostalih urbanih sredina, te izvršen ukop na gradsku deponiju Gorjevac-Kruškovača.
5. Kod održavanja grobalja /mezarja, Programom ZKP-a akcenat je dat na odvoz otpada, kao i na košenje zelenih površina koja nisu pod nadzorom određenih MZ i drugih zajednica. Sa grobalja - mezarja koja su obuhvaćena programom, odveženo je otpada u slijedećim količinama:
   1. Kontejner mali V=1,1 m3 KOM 344
   2. Kontejner veliki V= 5 i 7 m3 KOM 30
6. Održavanje spomen obilježja, odnosi se na održavanje "stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja od kulturno historijskog značaja". Prema programu ZKP-a za 2018. godinu obuhvaćeno je održavanje grobalja - grebalja : jevrejsko, partizansko, spomen obilježje Garavice i jama Bezdana,čija je realizacija izvršena sa 100%.
7. Održavanje,popravak dječijih igrališta i ostali poslovi čišćenja, realizirani su aktivnostima koje su određene – održavanjem i uređenjem javne urbane opreme.
8. Odvoz krupnog otpada obuhvata radne aktivnosti:

OPIS RADOVA	Jedinica mjere	Količina
Rad traktora	ES	36,5
Rad radnika	ES	94
Odvoz -veliki kontejner -	tura	17
AVANT	ES	3
Rad kamiona	ES	36
Rad kombinirke	ES	21,5
Rad traktora Stayer	ES	5

Tokom 2017.godine realizirana je nabavka tri plastenika, dva od 100m^2 i jedan cca 50m^2 te su isti postavljeni na zemljište koje je prethodno pripremljeno za njihovo postavljanje u krugu Reciklaže. Uzgoj cvijeća za potrebe Grada planiran je kad se za to steknu uslovi,što će svakako utjecati na rad i poslovne aktivnosti ove poslovne jedinice.

Zimsko održavanje prohodnosti javnih saobraćajnih površina u 2018.godini

U periodu zimskog održavanja javnih saobraćajnih površina tokom 2018.godine, angažirana su vozila za potrebe čišćenja gradskih ulica u dužini od 83,4 km, i trotoara u dužini od 33 km.

Za realizaciju ovih poslova tokom I,II,III,XI i XII 2018.god. angažirali smo slijedeća m/v i sredstva :

- 3 kamiona sa ralicom i posipačem soli,
- 2 vozila Unimog sa ralicom i posipačem soli,
- 1 utovarivač-kombinirka
- 2 komunalna traktora,
- 20 radnika u kontinuitetu na čišćenju i posipanju soli.
- 1 Avant mašina
- 2 sniježne freze
- 1 traktor Stayr

Učinak angažovanih sredstava je :

Kamion kiper sa ralicom i posipačem	ES	330
Unimog sa ralicom i posipačem	ES	326,5
Veliki Traktor sa posipačicom	ES	127,5
Radnici	ES	4.069
Multikat AVANT	ES	233
Skip- kombinirka	ES	395,5
Mali traktor sa ralicom	ES	62
Samohodna freza	ES	96
Utovarivač	ES	4,5

Organizaciona jedinica Javna rasvjeta

Pod upravljanjem objektima i uređajima javne rasvjete podrazumjevaju se radovi u cilju osiguranja funkcioniranja sistema javne rasvjete, zaštite istog i održavanja tehničke ispravnosti.
Aktivno sa radom ova PJ počela je tek u novembru 2018.godine.Ova PJ od mehaničke opreme ima auto korpu. Domet auto korpe je 27 m

Organizaciona jedinica Javna rasvjeta obuhvata sljedeće radne aktivnosti:

- ugradnja izvora svjetlosti;
- ugradnja predspojnih elemenata i pomoćne opreme;
- ugradnja uklopne opreme;
- ugradnja kabela sa spojnim i montažnim elementima;

- ugradnja i sanacija rasvjetnih stubova;
- ugradnja konzola;
- zemljanih radova i
- radovi na instalacijama Javne rasvjete.

Broj ES rada elektromontera na elektromontažnim radovima u mjesecu novembru i decembru 2018. godine iznosi 323 ES, a auto korpe 66,50 ES.

Organizaciona jedinica Pogrebna djelatnost

Površine zelenila na mezarju - groblju koje su se kosile u toku 2018.god. iznosile su 20.000 m². Pored ovih poslova u dijelu koji se odnosi na održavanje mezarja - grobalja,rađeni su i slijedeći poslovi:

- čišćenje staza površine 4.885 m² (mašinski i ručno)
- čišćenje snijega i sprečavanje poledice sa svih pristupnih staza (mašinsko i ručno)
- zamjena dotrajalih vrtnih slavina
- odvoz otpada kontejnerom - 195 odvoza (195 malih kontejnera 1100 l)
- po zahtjevu naručilaca, pogrebne usluge davane su na gradskom mezarju - groblju "Humci" i ostalim mezarjima - grobljima na području Grada Bihaća
- broj datih usluga ukupa iznosi 116,a treba istaći postignutu kvalitetu i zadovoljstvo naručilaca, uz znatno niže cijene pogrebne opreme u odnosu na ostale davaoce pogrebnih usluga
- izgradnja mezarnih – grobnih mjesta i izgradnja grobnica po zahtjevima naručilaca.
- prevoz i ukop patološkog otpada

U 2018.godini izgrađene su 3 duple grobnice što potvrđuje da su naše usluge prepoznate kod korisnika kao kvalitetne i cjenovno prihvatljive.

Organizaciona jedinica Tržnica i pijaca

Usluge tržnice i pijace tokom 2018.godine obavljale su se na prostoru Gradske tržnice i pijace u ulici Hadžiabdića mahala.
Pijačnim redom uređen je način pružanja usluge tržnice na malo-pijace i to: korisnik usluge,davalac usluge,proizvodi koje je dozvoljeno prodavati na pijaci,šematski raspored prodajnih mjesta na pijaci,vrijeme dostave proizvoda na tržnicu-pijacu,čišćenje i odvoženje otpada,naknade za korištenje usluge tržnice na malo-pijace,održavanje i čišćenje pijace,radno vrijeme pijace i drugi elementi neophodni za rad pijace.
U toku 2018.godine naplata naših usluga vršena je po cjenovniku, a u odnosu na predhodni period nisu povećane cijene usluge,već su zadržane na postojećem nivou za dnevni zakup tržno-pijačnih usluga na zelenim pijacama,za korištenje pijačnog prostora za prodaju proizvoda kućne radinosti,konfekcije,zanatskih i drugih proizvoda, kao i cijene za ostale naknade.
Prihodi u ovoj poslovnoj jedinici ostvaruju se od iznajmljivanja pijačnih tezgi,iznajmljivanja zaštitne ograde,zakupa drvenih kućica i zakupa jednog poslovnog prostora.
Za zakup sajamskih drvenih kućica iskazan je veliki interes privrednih subjekata u 2018.godini, pa se planira izgradnjom novih drvenih kućica u 2019.godini. Povećanjem broja dvenih kućica JKP“Komrad“ na efikasan i adekvatan način odgovara potrebama tržišta i prilagođava svoje poslovanje.
I pored angažiranosti Preduzeća na poboljšanju kvaliteta usluga,trend smanjenja broja korisnika usluga od zakupa na tržici i pijacama se nastavlja i u ovoj godini.
Prosječan broj korisnika za jedan dan kretao se od 15 do 39 korisnika pijačnih usluga, sa prosječnom dnevnom realizacijom od 151 KM.
Padu broja korisnika usluga pijace i tržnice, osim problema koji su evidentni ranijih godina (odlazak građana u velike tržne centre) je i obaveza korisnika naših usluga da imaju pribavljeno odobrenje nadležnog organa uprave, tj da registruju djelatnost trgovine na malo.

Cjenovnik usluga korištenja prostora tržnice na malo(pijaca) u skladu je sa Odlukom o načinu formiranja cijena komunalnih proizvoda i usluga individualne komunalne potrošnje.

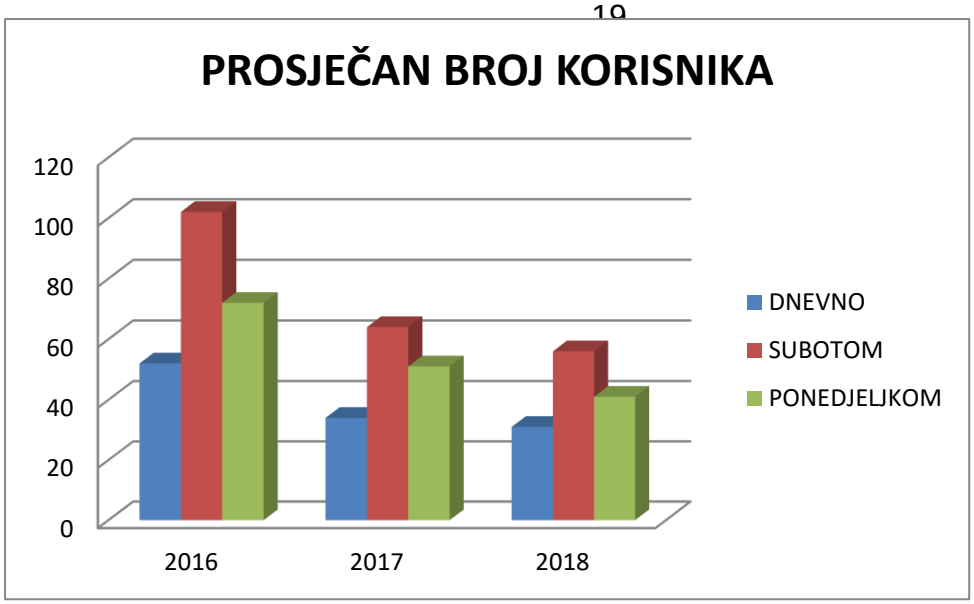

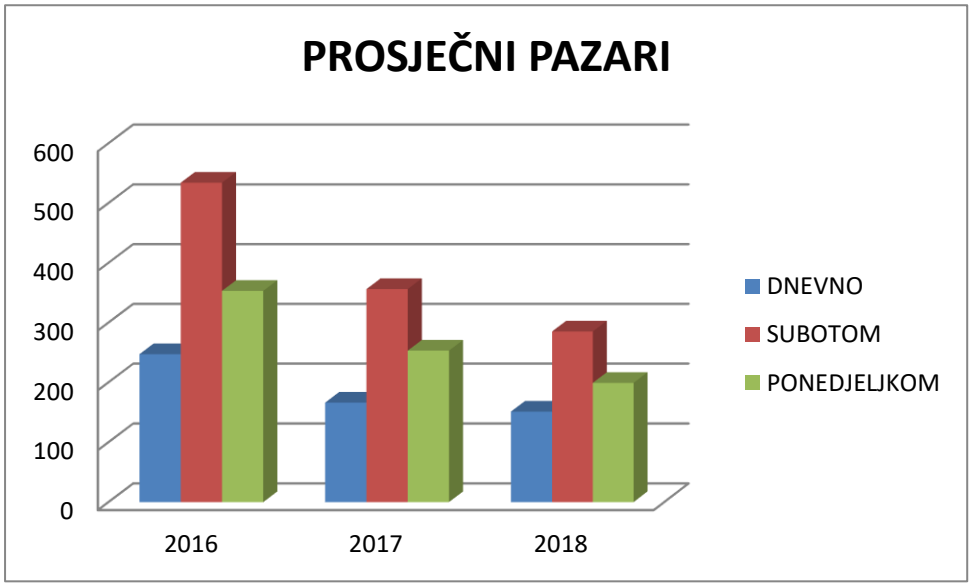

Organizaciona jedinica Parkirališta

Organizaciona jedinica Parkirališta svoje prihode ostvaruje od pružanja usluge parkiranja na području grada Bihaća uz naplatu na javnim parkiralištima na lokacijama Trg-rampa i u nultoj,I,II,III zoni i od usluga korištenja parking površine namijenjene za parkiranje vozila stanara u objektima kolektivnog stanovanja,kao i davanjem parkinga u zakup javnim ustanovama, pravnim i fizičkim licima, zaključavanjem nepravilno parkiranih motornih vozila lisicama. U nultoj zoni imamo tri parkirališta i Trg-rampu. U I zoni je sedam parkirališta, u II zoni je pet parkirališta i u III zoni imamo jedno parkiralište.

Tokom 2018.godine na parkinzima su se obavljale ustaljene radne aktivnosi vezane za realizaciju usluga sa parking - automata i rampi.
Usluge m parkinga,tokom 2018.godine su kontinuirano bile na raspolaganju korisnicima i aktivno su se koristile.
Mjesečni prihod uplata za korištenje parking mjesta putem SMS-a iznosio je u prosjeku 3.627 KM.
Godišnji prihod od usluge m-parkinga povećan je u odnosu na 2017.godinu za 8%.

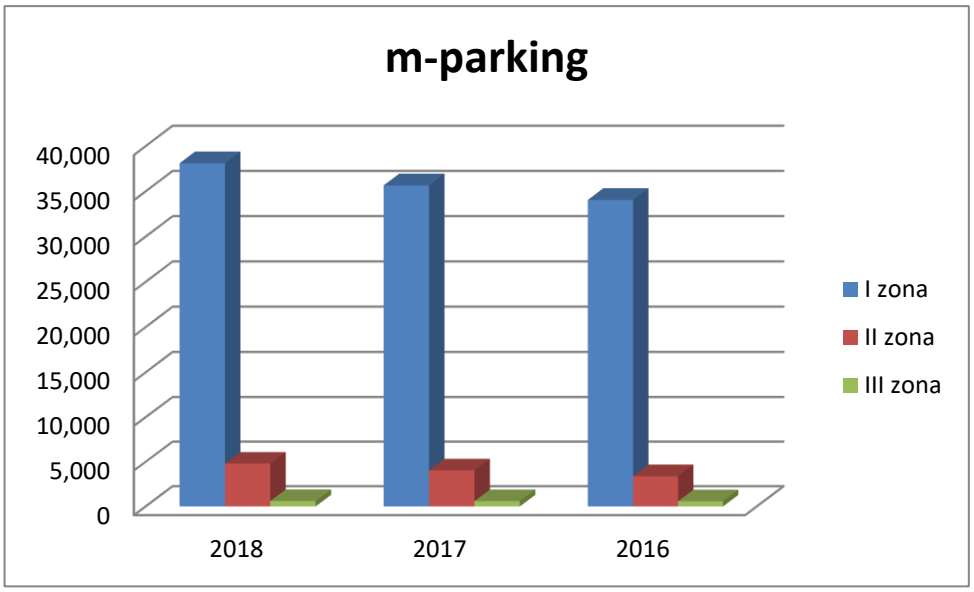

Rad specijalnih naprava za blokiranje vozila - "lisice" u 2018.godini, količinski je ostvaren sa :

- broj naplaćenih deblokada "lisicama" na javnim parkiralištima je 939;
- broj naplaćenih deblokada "lisicama" na parkiralištima kolektivnog stanovanja je 1396;
- broj naplaćenih odgoda plaćanja "lisicama" je 5 ;
- broj prekršajnih prijava je 39;

.

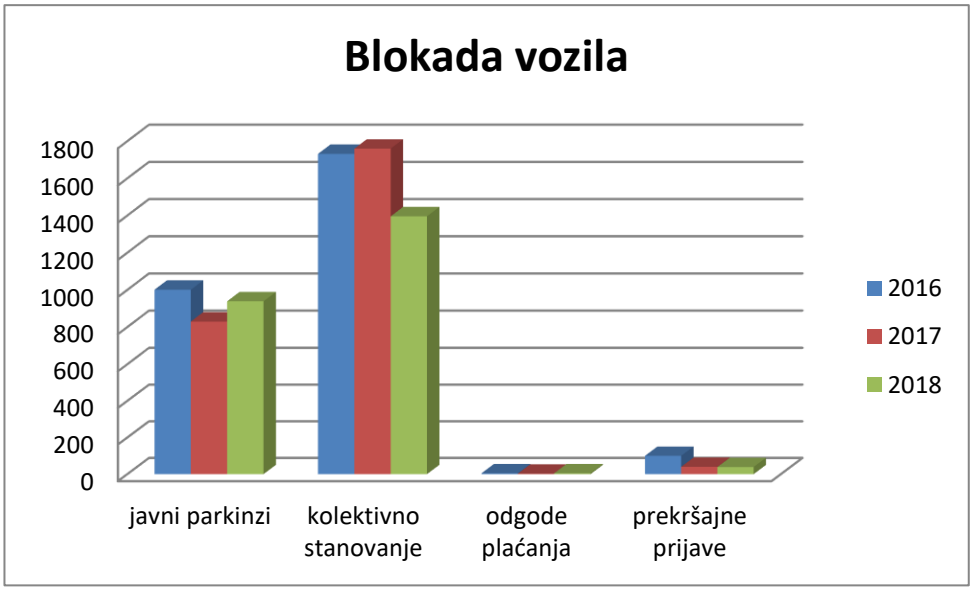

Prateći trogodišnju realizaciju možemo uočiti da je broj blokiranih vozila u laganom padu, a isto tako i broj prekršajnih prijava manji je za 61% u 2018.godini u odnosu na 2016.godinu. Istovremeno povećao se broj naplata putem m-parkinga u odnosu na 2016.godinu.Evidentno je da je broj blokiranih vozila "lisicama“manji na parkinzima kolektivnog stanovanja u odnosu na 2017.godinu, a broj blokiranih vozila na javnim parkiralištima ja viši u odnosu na 2017.godinu.

3.2. Ostale odrednice

Ostale odrednice poslovne politike koju je provodila Uprava Preduzeća u toku 2018. godine, obuhvaćene su detaljnije u narednim poglavljima ovog Izvještaja, a odnose se na:
naplatu potraživanja, poboljšanje kvaliteta usluga i aktivnosti na unapređenju istih, te primjenu već ustaljenih mjera za prevazilaženje ekonomske krize.

4. Ostvareni rezultati poslovanja

Ostvareni ukupan prihod u obračunskom periodu 2018. godine, iznosi: 4.464.420 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine,smanjenje za 8.980 KM ili 0,20 %.

Pregled strukture ostvarenih prihoda:

R. br.	Pozicija	Tekuća godina		Prethodna godina		INDEKS 2/4*100
		Iznos KM	%	Iznos KM	%	
1	1	2	3	4	5	6
1.	POSLOVNI PRIHODI	4.031.141	90,29	4.014.642	89,74	100,41
2.	FINANSIJSKI PRIHODI	8.568	0,19	6.114	0,14	140,14
3.	OSTALI PRIHODI	424.711	9,51	452.644	10,12	93,83
4.	**UKUPNO PRIHODI**	**4.464.420**	100,00	**4.473.400**	100,00	99,80

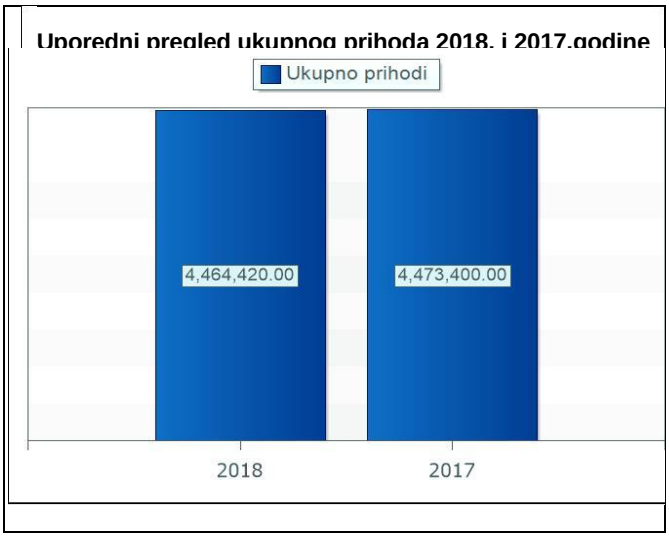

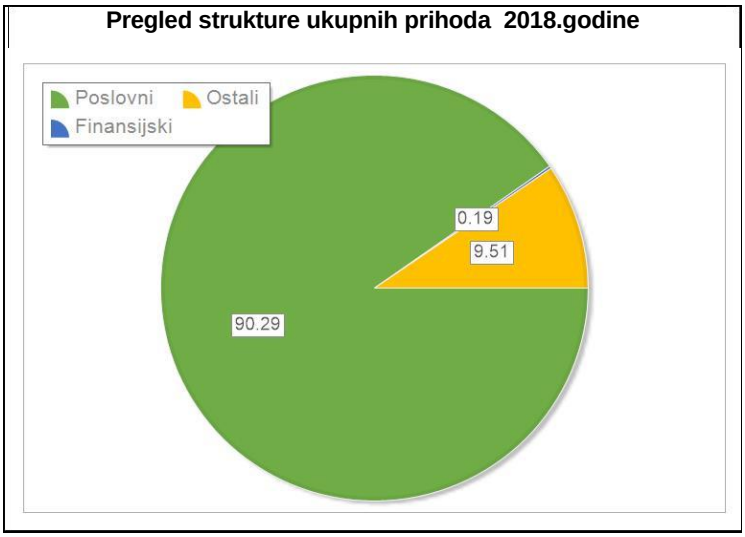

Ukupni poslovni prihodi u 2018.godini iznose 4.031.141 KM i veći su za 0,41% u odnosu na poslovne prihode ostvarene u 2017.godini.

Poslovni prihodi sastoje se od:

- prodaje roba u iznosu od 27.283 KM koje učestvuju u poslovnim prihodima sa 0,68% i manji su za 3.615 KM ili 11,7% u odnosu na ostvarene prihode u 2017.godini
- prihoda od pruženih usluga u iznosu od 3.840.861 KM, te učestvuju u poslovnim prihodima sa 95,28% i manji su za 5.160 KM ili 0,13% u odnosu na 2017.godinu
- ostali poslovni prihodi koje čini: tekući prihod po osnovu donacija i prenos sa odloženih prihoda po osnovu donacija, zatim prihodi iz namjenskih izvora finansiranja (refundacija bolovanja i poticaj zapošljavanju), zatim prihodi od zakupa (objekta), te ostali prihodi po drugim osnovama, što ukupno iznosi 162.997 KM, te sa 4,04% učestvuju u poslovnim prihodima Preduzeća i veći su za 25.274 KM ili 18,35% u odnosu na prethodni period.

Ostvareni ukupan rashodi u obračunskom periodu 2018. godine, iznosi: 4.289.362 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine, smanjenje za 5.795 KM ili 0,13 %
Najznačajnije učešće u poslovnim rashodima čine :

- plaće i ostala materijalna primanja zaposlenih u iznosu od 2.954.781 KM i u poslovnim rashodima učestvuju sa 75,70% i veći su za 163.252 KM ili 5,85% u odnosu na prethodni period
- materijalni troškovi u visini od 528.440 KM i učešćem od 13,54% u poslovnim rashodima i veći su za 118.631 KM ili 28,95% u odnosu na 2017.godinu
- amortizacija u iznosu od 188.461 KM sa učešćem od 4,83% i troškovi anortizacije u 2018.godini su manji za 6.836 KM ili 3,5% u odnosu na prethodnu godinu

Ostale poslovne rashode čine: nabavna vrijednost prodane robe; troškovi proizvodnih usluga (troškovi usluga održavnja sredstava,usluge kooperanata,grafičke usluge, troškovi zakupa, transportnih usluga, reklame i sponzorstva) i

nematerijalni troškovi, što sve ukupno iznosi 231.849 KM sa učešćem 5,93%.
PROSJEČNA NETO PLAĆA - po radniku ostvarena je sa iznosom od 933 KM.
U odnosu na planiranu od 829 KM čini ostvarenje od 112,54%,a u poređenju sa prethodnom godinom ostvarila je rast za 4,12%. Troškovi plaća za 2018.godinu iznosili su 2.566.452 KM, gdje su sadržane i plaće pripravnika koje učestvuju sa procentom od 1,67%.
Na ukupne neto plaće odnosi se 1.522.832 KM ili 59,33%,dok doprinosi i porez na plaću iznose 1.043.620 KM ili 40,67%

R. br.	Pozicija	Tekuća godina		Prethodna godina		INDEKS 2/4*100
		Iznos KM	%	Iznos KM	%	
	1	2	3	4	5	6
1.	POSLOVNI RASHODI	3.903.531	91,00	3.634.993	84,63	107,39
2.	FINANSIJSKI RASHODI	9.137	0,21	16.646	0,39	54,89
3.	OSTALI RASHODI	376.694	8,78	643.518	14,98	58,54
4.	**UKUPNO RASHODI**	**4.289.362**	100,00	**4.295.157**	100,00	99,87

Uporedni pregled ukupnog rashoda 2018. i 2017.godine

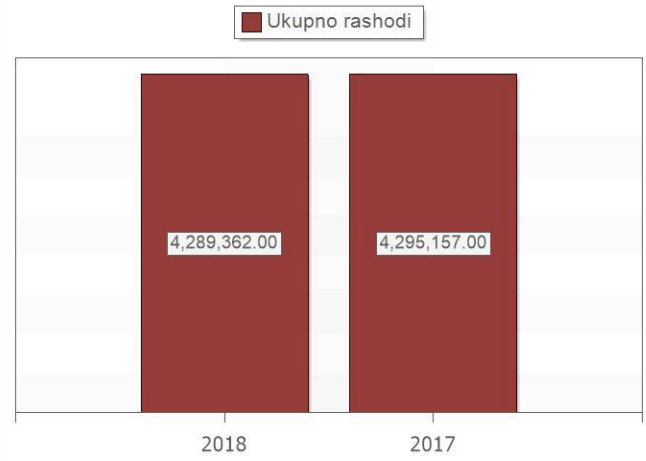

Pregled strukture ukupnih rashoda 2018.godine

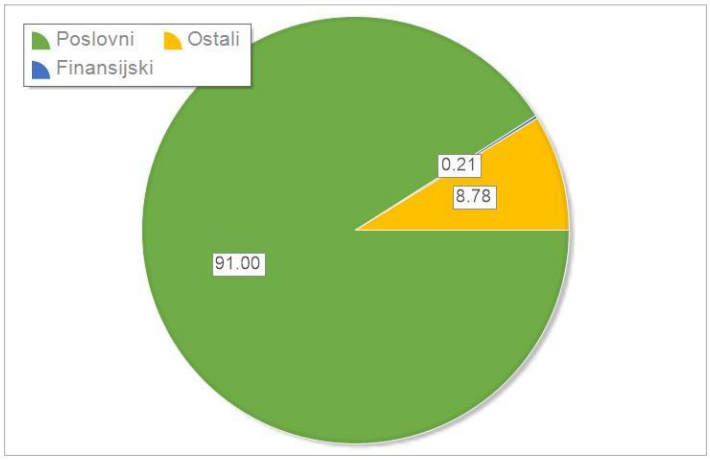

4.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza bilansa uspjeha ze period 2016. do 2018.god.

OPIS	G O D I N A			% poveć.	% poveć.
	2016	2017	2018	2018/2017	2018/2016
Prihodi od prodaje robe	19.859	30.898	27.283	(11,70)	37,38
Prihodi od prod. učinaka	3.786.619	3.846.021	3.840.861	(0,13)	1,43
Ostali poslovni prihodi	121.410	137.723	162.997	18,35	34,25
Nab.vrijed.prod.robe	10.577	16.343	14.567	(10,87)	37,72
Materijalni troškovi	363.401	409.809	528.440	28,95	45,42
Trošk.zaposlenih	2.515.243	2.791.529	2.954.781	5,85	17,47
Amortizacija	198.251	195.297	188.461	(3,5)	(4,94)
Ostali rashodi	242.647	220.015	217.282	(1,24)	(10,45)
Dobit od poslovnih aktivnosti	**597.769**	**379.649**	**127.610**	**(66,39)**	**(78,65)**
Prihodi od kamata	1.039	1.104	1.330	20,47	28,01
Ostali financijski prihodi	2.904	5.010	7.238	44,47	149,24
Rashodi kamata	24.674	16.646	9.137	(45,11)	(62,97)
Gubitak od financ.aktivn.	**(20.731)**	**(10.532)**	**(569)**	(94,60)	(97,26)
Dobit od financ.aktivnosti	-	-	-	-	-
Dobici od prod.st.sred.	-	-	-	-	-
Napl.otpisana potraživanja	66.103	441.993	415.290	(6,04)	528,25
Otpis obaveza	-	10.651	9.421	(11,55)	-
Gubici od prodaje i rash.st.sredstava	619	954	1.724	80,71	178,51
Manjkovi	-	-	-	-	-
Ostali rashodi i gubici	578.487	642.564	374.970	(41,64)	(35,18)
Dobit po osn.ost.prih. i rashoda	-	-	48.017	-	-
Gubitak po osn.ost.prih. i rashoda	**(513.003)**	**(190.874)**	**-**	-	-
Dobit prije poreza	64.035	178.243	175.058	(1,79)	173,38
Porez na dobit	5.839	10.750	3.986	(62,92)	(31,73)
NETO DOBIT	**58.196**	**167.493**	**171.072**	2,14	193,96

Horizontalna analiza bilansa stanja za period 2016. do 2018.godine

OPIS	G O D I N A			% poveć.	% poveć.
	2016	2017	2018	2018/2017	2018/2016
AKTIVA					
STALNA SRED. I DUG.PLASMANI	**2.422.454**	**2.359.337**	**2.419.243**	**2,54**	**(0,13)**
Nekretnine,postrojenja,oprema	2.402.532	2.351.836	2.400.204	2,06	(0,10)
Ostala stalna materijalna sredstva	3.210	3.210	3.210	-	-
Dugoročna razgraničenja	16.712	4.291	15.829	268,89	(5,28)
TEKUĆA SREDSTVA	**1.859.589**	**2.095.261**	**2.449.713**	**16,92**	**31,73**
Zalihe	44.475	41.441	66.484	60,43	49,49
Potraživanja od prodaje	1.742.812	1.972.613	2.277.720	15,47	30,69
Druga kratkoročna potraživanja	29.495	55.851	83.138	48,86	181,87
Novac i novčani ekvivalenti	38.511	19.827	16.455	(17,01)	(57,27)
Aktivna vremenska razgraničenja	4.296	5.529	5.916	7,00	37,71
UKUPNO AKTIVA	**4.282.043**	**4.454.598**	**4.868.956**	**9,30**	**13,71**

PASIVA					
KAPITAL	**2.825.833**	**2.993.326**	**3.164.399**	**5,72**	**11,98**
Osnovni kapital	2.549.139	2.549.139	2.549.139	-	-
Statutarne i druge rezerve	109.247	138.345	222.092	60,53	103,29
Nerasp.dobit ranijih godina	109.251	138.349	222.096	60,53	103,29
Nerasp.dobit izvješt.godine	58.196	167.493	171.072	2,14	193,96
DUGOROČNA RAZGRANIČENJA	**539.117**	**575.317**	**636.353**	**10,61**	**18,04**
Dugoročna razgraničenja	539.117	575.317	636.353	10,61	18,04
DUGOROČNE OBAVEZE	**134.291**	**-**	**126.040**	**-**	**(6,14)**
Dugoročni krediti	134.291	-	126.040	-	(6,14)
Ost.dugor.obaveze	-	-	-	-	-
KRATKOROČNE OBAVEZE	**763.738**	**873.489**	**935.673**	**7,12**	**22,51**
Kratkoroč.financ.obaveze	217.183	234.291	188.423	(19,58)	(13,24)
Obaveze prema dobavlj.idr.obav.	249.572	269.488	332.466	23,37	33,21
Obaveze po osnovu plaća i nakn.	244.141	290.661	336.195	15,67	37,71
Dr. obav.,obav.za PDV,porez	52.482	79.049	85.080	7,63	62,11
PASIVNA VREM.RAZGRANIČ.	**19.064**	**12.466**	**6.491**	**(47,93)**	**(65,95)**
Pasivna vremenska razgraničenja	19.064	12.466	6.491	(47,93)	(65,95)
UKUPNA PASIVA	**4.282.043**	**4.454.598**	**4.868.956**	**9,30**	**13,71**

4.2. Finansijski pokazatelji poslovanja za 2018. god.

B I L A N S U S P J E H A

	P O Z I C I J A	**TEKUĆA GODINA 2018.**	**PRETHODNA GODINA 2017.**	**PLANIRANO 2018.**	**Index**	
					18/17	**18/PL**
1	2	3	4	5	6	7
01.	POSLOVNI PRIHODI	4.031.141	4.014.642	4.063.308	100,41	99,21
02.	FINANSIJSKI PRIHODI	8.568	6.114	4.083	140,14	209,85
03.	OSTALI PRIHODI I DOBICI	424.711	452.644	379.256	93,83	111,99
	UKUPNI PRIHODI	**4.464.420**	**4.473.400**	**4.446.647**	**99,80**	**100,40**
06.	POSLOVNI RASHODI	3.903.531	3.634.993	3.839.984	107,39	101,65
07.	FINANSIJSKI RASHODI	9.137	16.646	20.150	54,89	45,34
08.	OSTALI RASHODI I GUBICI	376.694	643.518	549.004	58,54	68,61
	UKUPNI RASHODI	**4.289.362**	**4.295.157**	**4.409.138**	**99,87**	**97,28**
	DOBIT POSLOVANJA	**175.058**	**178.243**	**37.509**	**98,21**	**466,71**
	POREZ NA DOBIT	3.986	10.750	-	37,08	-
	NETO DOBIT PERIODA	**171.072**	**167.493**	**-**	**102,14**	**-**

OSTALI POKAZATELJI

	P O Z I C I J A	TEKUĆA GODINA	PRETHODNA GODINA	PLANIRANO 2018.	Index 18/17	Index 18/Pl.
1.	BR.RADN. NA BAZI SATI RADA	136	134	130	101,49	104,62
2.	PR.BR.RADN.PO MJES.EVID.	132	129		102,33	
3.	PR.BRUTO PLAĆA	1.423	1.414	1.201	100,64	118,48
2.	PROSJ. NETO PLAĆA	933	896	829	104,13	112,55
3.	PRIHOD PO ZAPOSLENOM - Pokazatelj produktivnosti	4.464.420/136 32.827	33.384	4.446.647/130 34.205	98,33	95,97
4.	PRIHODI PREMA RASHODIMA - Pokazatelj ekonomičnosti	4.464.420/4.289.362 1,04	1,041	4.446.647/4.409.138 1,01	100	102,97
5.	DOBIT PO ZAPOSLENOM - Pokazatelj rentabilnosti	171.072/136 1.258	1.330	37.509/130 289	94,59	435,29

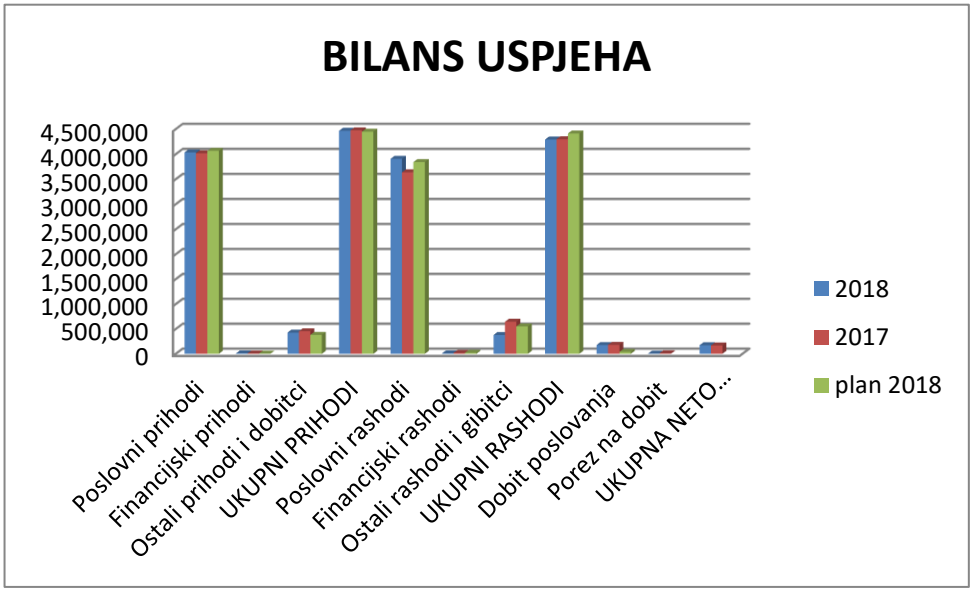

4.3. Ostvareni prihodi

Ostvareni ukupan prihod Preduzeća za 2018.godinu iznosi 4.464.420 KM,a proistekao je iz slijedeće realizacije:

- vrijednosti komunalnih usluga 86,03%
- vrijednosti od prodaje robe 0,61%
- ostali poslovni i financ.prihodi i dobici 13,36%

REALIZACIJA PLANIRANIH PRIHODA I – XII 2018.

N A Z I V P R I H O D A	Plan 2018.	Ostvareno 2018.	Ostvareno 2017.	Index OST./PL	Index 18/17
60 Prih.od prodaje robe-pogrebna oprema	24.786	23.864	28.099	96,28	84,93
60 Prihod od prodaje- posude za smeće	4.615	3.419	2.799	74,08	164,88
61 Prih.usluga odvoza-Domaćinstva	1.413.077	1.481.369	1.404.774	104,83	105,45
61 " " -Privr.i obrtnici	846.727	873.366	836.818	103,15	104,37
61 Prih.usluga – Reciklaža (korisni otpad)	64.981	49.972	67.308	76,90	74,24
61 Prih.usluga – Jav.higij.i zelenila	550.101	488.510	574.367	88,80	85,05
61 Prih.usluga – Tržnica i pijaca	54.151	49.026	52.357	90,54	93,64
61 Prih.usluga – Parkirališta	684.863	659.299	679.048	96,27	97,09
61 Prih.usluga – Pogrebna djelat.	228.549	224.912	231.349	98,41	97,22
61 prihod usluga-Javna rasvjeta	70.963	14.407	0	20,30	0
60/61 Prihodi od prod.robe i učinaka	**3.942.813**	**3.868.144**	**3.876.919**	**98,11**	**99,77**
651 Prihodi od zakupa	15.125	34.270	14.830	226,59	231,09
652 Sufinancir. zapošljav.(grant)		3.802			
652 Tekući prihod od donacija	2.233	3.448	2.010	154,41	171,54
652 Prihodi od donacija	48.307	50.659	52.251	104,87	96,95
655 Prih.iz namjen.izvora fin.(subv.bolov.)	53.317	67.461	66.097	126,53	102,06
659 Ostali prihodi po drugim osnovama	1.513	3.357	2.535	221,88	132,43
65 Ostali poslovni prihodi	**120.495**	**162.997**	**137.723**	**135,27**	**118,35**
661 Prihodi od kamata	1.079	1.330	1.104	123,26	120,47
669 Ostali fin.prihodi (napl.sud.troškovi)	3.004	7.238	5.010	240,95	144,47
66 Finansijski prihodi	**4.083**	**8.568**	**6.114**	**209,85**	**140,14**
677 Naplaćena otpisana potr.od kupaca	379.256	415.290	441.993	109,50	93,96
679 Otpisane obaveze prema dobavljačima	0	9.421	10.651	0	88,45
67 Ostali prihodi i dobici	**379.256**	**424.711**	**452.644**	**111,99**	**93,83**
U K U P N I P R I H O D I :	**4.446.647**	**4.464.420**	**4.473.400**	**100,40**	**99,80**

Ukupni prihodi na nivou Preduzeća za poslovanje u 2018.godini ostvareni su sa 100,40% u odnosu na plan, a u odnosu na prethodnu godinu ostvareni su sa 99,8% .

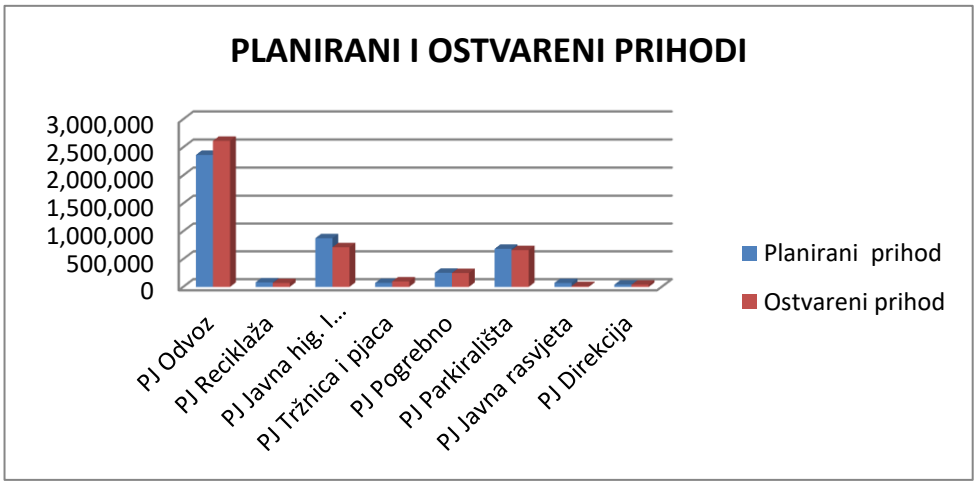

Prihodi po osnovu *usluga* u ukupnom iznosu od 3.868.144 KM čine slijedeći prihodi:

Prihodi iz djelatnosti *"Prikupljanje i odvoz smeća" ostvarili su 60,88%* prihoda od usluga Preduzeća,od

čega sama domaćinstva učestvuju sa 38,30%,a privreda i obrtnici sa 22,58%,prihoda od prodaje roba i usluga.
Slijedi prihod iz djelatnosti ''*Parkirališta"* koji u ukupnim prihodima usluga učestvuje sa 17,04%,zatim prihodi iz djelatnosti „Javna higijena i zelenilo“ koji učestvuju sa 12,63%,a“ Pogrebna djelatnost '' sa 5,81%.
Prihodi iz djelatnosti „Reciklaža“ učestvuju sa 1,29%*, dok* realizacija od zakupa poslovnog prostora na ''*Pijaci i tržnici''* čini *1,27%* ukupnog prihoda od prodaje roba i usluga.
Djelatnost “Javne rasvjete“ u prihodima od prodaje roba i usluga učestvuje sa 0,37%.
Prihodi od prodaje robe (kante i pogr.oprema) u ukupnom prihodu učestvuju sa 0,71%.

- ***ostali poslovni prihodi*** : zakupi, prihodi iz donacija, prihodi iz namjenskih izvora finansiranja-refundacije bolovanja, subvencije, poticaji te ostali prihodi po drugim osnovama;

Ostali prihodi učestvuju sa 13,33% a čine ih:
U ostalim poslovnim prihodima najznačajnije pozicije su prihodi po osnovu prenosa sa odloženih prihoda po osnovu donacija primljenih u stalnim sredstvima koji se iskazuju kao odloženi prihod,a u narednim periodima se prenose na prihod u visini amortizacije i drugih rashoda koji nastanu u periodu korištenja doniranih sredstava. Prihodi po osnovu prenosa sa odloženih prihoda su u tekućem periodu na nivou prethodnog perioda.
U ostalim poslovnim prihodima značajne su i pozicije prihoda od zakupa koji su na razini prethodne godine za zakup poslovnog prostora gradske tržnice,prihodi po osnovu zakupa pijačnog štanda, a ostvareni su i prihodi po osnovu zakupa prostora u zgradi direkcije – arhivski prostor, zatim refundacija bolovanja i poticaj zapošljavanju su veći za 33% u odnosu na 2016.godinu.

- ***finansijski prihodi*** : prihod od kamata i naplaćeni sudski troškovi; te *ostali prihodi i dobici:* naplaćena otpisana potraživanja od kupaca u 2017 godini su na visokom nivou radi uplate dijela duga JP “Zavoda za prostorno uređenje“ Bihać

Realizirai i planirani prihodi od roba i usluga

Prihodi iz djelatnosti **Odvoza smeća** čine usluge prikupljanja, odvoza i deponovanja smeća. Realizacija ovih prihoda u poslovanju za 2018. godinu kretala se oko planiranih vrijednosti, sa primjenom važećih cijena usluga po kategorijama korisnika, koje su usvojene od strane GV-a.
U kategoriji korisnika – domaćinstva, u odnosu na plan prihodi su ostvareni sa 105%.
U kategoriji privreda i obrtnici, prihodi su ostvarili plan sa 103%, a čine ih prihodi od redovnog odvoza smeća i odvoza po ugovorima i narudžbama.
Stavljajući u odnos ostvarenje prihoda usluga odvoza smeća sa istim periodom prethodne godine, evidentan je porast prihoda u kategoriji domaćinstva za 5%,a u kategoriji privreda i obrtnici prihodi su također ostvarili rast od 4%.
Prihodi od djelatnosti **Reciklaža** realizirani su dijelom od prikupljanja i selektiranja korisnog otpada u svrhu recikliranja.
Prihodi od prodaje roba i učinaka ove djelatnosti za 2018.godinu ostvareni su sa 76,90% u odnosu na plan,dok su u odnosu na realizaciju prethodne godine ostvarili niži nivo od 25,76%. Poznato je da je ova djelatnost vezana za ekologiju, te je potrebno posvetiti poseban značaj za unapređenje i razvoj procesa prikupljanja i selektiranja korisnog otpada u svrhu recikliranja,a time ujedno i smanjenju zagađenja okoliša.

Prihodi djelatnosti **Javna higijena i zelenilo** u 2018. godini, u odnosu na plan ostvareni su sa 89%. Plan prihoda ove djelatnosti preuzet je iz Programa zajedničke komunalne potrošnje ZKP-a kojeg je sačinio JU ''Zavod za prostorno uređenje'' d.o.o. Bihać, te je isti odobren kroz budžetska sredstva od strane Gradskog vijeća.
Sagledavanjem realizacije u poslovanju za 2018.godinu,može se reći da su prema Programu ZKP-a radne aktivnosti realizirane (Javna higijena i zelenila, te ostala održavanja) sa 76,25%.
Radne aktivnosti koje obuhvata Zimska služba su odrađeni sa 96,64% planirane vrijednosti.
Razlog ovako niske realizacije u odnosu na Plan je smanjenje cijena i količina usluga od strane JU“Zavoda za prostorno uređenje“i ukidanje odvoza krupnog otpada na teret JP“Zavoda prostornog uređenja“.
U odnosu na 2017.godinu ukupan prihod ove poslovne jedinice ostvaren je na nižem nivou od 14,95%.Prihodi Zimske službe ostvareni su sa 129% u 2018.godini u odnosu na 2017. godinu.
U ovoj djelatnosti, poznato je iz prethodnih izvještaja da nivo cijena izvršenih usluga ne prati porast troškova, tako da ova djelatnost konstantno posluje sa gubitkom.

Prihodi od djelatnosti **Parkirališta** u odnosu na plan ostvareni su 96%,a u odnosu na ostvarenje u 2017.godini sa 97,09%
Ostvarena realizacija od samih parkirališta bilježi niži nivo prihoda u odnosu na prethodnu godinu za 3,2%,a realizacija po osnovu deblokada nepropisno parkiranih vozila - lisicama plan je izvršila na nižem nivou za 7,72%,a u odnosu na

prethodnu godinu prihodi su manji za 10,64%,a prihodi od izdavanja vinjeta su manji za 24,17% u odnosu na plan, a u odnosu na 2017.godinu bilježe ostvarenje od 99,04%.
Po strukturi realizacije prihoda u ovoj djelatnosti, parkirališta čine najznačajniji prihod od 93,97%. U okviru ove djelatnosti može se reći da su se tokom godine odvijale sve uobičajene radne aktivnosti, koje su se odnosile na: kontrole naplate na parkinzima i na naplatnim rampama, u zimskom i ljetnom radnom vremenu, a sve prema Odluci o javnim parkiralištima na području grada Bihaća ("Sl.glasnik grada Bihaća" 1/15). Zaključkom GV-a od 29.05.2015.god. ("Sl.glasnik grada Bihaća" 5/15) regulisane su i cijene usluga na javnim parkiralištima prema utvrđenim zonama.
Prihod ostvaren od ''blokiranja vozila – lisicama'' u strukturi prihoda PJ-e učestvuje sa 6,03%. Ovdje također treba napomenuti da je gore navedena Odluka regulisala i cijene usluga za deblokadu vozila, obzirom na način izmirenja istih.
Pad prihoda ove organizacione jedinice u odnosu na prethodni period je u direktnoj vezi sa intenzivnim odlaskom stanovništva iz grada Bihaća.

Prihodi od usluge **Tržnice i pijace** u odnosu na plan - ostvareni su na nižem nivou za 9%, a u odnosu na prethodnu godine na nižem nivou su za 6%.
Vidljivo je opadanje nivoa prihoda u ovoj djelatnosti iz već poznatih razloga, koji su naglašeni još u prethodnim izvještajima, a odnose se na neuređenost pijačnog prostora i opadanje interesa potrošača za kupovinu na istima. Stoga su se poduzele određene aktivnosti na uređenju pijačnog prostora.

Prihodi u organizacionoj jedinici **Pogrebna djelatnost** ostvareni su ispod planiranih za 2%,a u odnosu na prethodnu godinu, prihod od pogrebnih usluga bilježi pad od 3%.

Sagledavajući realizaciju prihoda, vidljivo je da su prihodi na nivou Preduzeća ostvareni na nivou neznatno višem od planiranih,prihodi od prodaje robe i učinaka na nižem nivou od 2% Kod prihoda od prodaje usluga u djelatnostima sa iskazanim negativnim poslovanjem može se reći, da prihod Javne higijene i zelenila ovisi od izdvojenih budžetskih sredstava na osnovu Programa ZKP-a (kojeg donosi Zavod), gdje su cijene usluga ne samo zaleđene već duži niz godina, već su i umanjene.
U djelatnosti Tržnice i pijace, uređenjem pijačnog prostora i suterena Gradske tržnice, smatramo da ćemo podstaći interes kupaca, te povećati nivo realizacije ove djelatnosti.
U djelatnosti Reciklaža, u narednoj godini predviđa se završetak novog reciklažnog dvorišta i opremanje istog transportnom trakom (reciklažni sto) za selektiranje otpada, te je potrebno dalje investirati u opremu, kako bi se ova djelatnosti podigla na viši nivo za opštu dobrobit,koja se ogleda u smanjenju zagađenja našeg okruženja.

4.4. Ostvareni rashodi

Ukupni rashodi Preduzeća za 2018.godinu ostvareni su u iznosu od 4.289.362 KM, od čega

- poslovni rashodi čine 91%

- finansijski i ostali rashodi i gubici 9%.

REALIZACIJA PLANIRANIH RASHODA I – XII 2018.

N A Z I V T R O Š K A	PLAN I-XII 2018	OSTVARENO I - XII 2018.	OSTVARENO I - XII 2017.	INDEX OST.18/PL	INDEX ´18 /´17
501 Nabavna vrijednost prodane robe	26.335	14.567	16.343	55,31	89,13
511 Utrošene sirovine i materijal	150.889	78.224	68.659	51,84	113,93
512 Utrošena energija i gorivo	289.192	379.184	282.163	131,12	134,38
513 Utrošeni rezervni dijelovi	45.937	40.146	30.251	87,39	132,71
514 Otpis sitnog invent.ambal. i auto guma	29.830	30.885	28.735	103,54	107,48
520 Troškovi plaća	2.446.930	2.566.452	2.419.827	104,88	105,65
523 Troškovi službenih putovanja zaposlenih	5.383	2.585	5.104	48,02	50,65
524 Tr.ost.primanja, naknada i mat.prava zap.	362.522	377.855	357.474	104,23	105,70
527 Troš.nakn.članovima odbora,komisija i sl.	8.964	7.350	6.650	81,99	110,53
529 Troš.naknada ostalim fiz.licima	3.763	540	2.474	14,35	21,83
530 Troš.usluga izrade i dorade učinaka	29.012	11.114	11.056	38,31	100,52
531 Troškovi transportnih usluga		800	202		396,04
532 Troškovi usluga održavanja	80.967	61.811	63.158	76,34	97,87
533 Troškovi zakupa	5.347	3.386	4.771	63,33	70,97
535 Troškovi reklame i sponzorstva	8.400	6.252	6.536	74,43	95,65
540 Amortizacija do visine porezno prizn.rash	201.189	188.461	195.297	93,67	96,50
550 Troškovi neproizvodnih usluga	31.863	26.620	25.236	83,55	105,48
551 Troškovi reprezentacije	2.542	1.160	1.679	45,63	69,09
552 Troškovi premije osiguranja	13.286	12.468	13.693	93,84	91,05
553 Troškovi platnog prometa	3.470	2.945	3.059	84,87	96,27
554 Troš.poštanskih i telekomunikacijskih usl.	32.231	34.668	33.901	107,56	102,26
555 Tr.poreza,nakn.taksi i dr.dadž.na ter.posl	54.557	47.714	51.657	87,46	92,37
556 Troškovi članskih doprinosa i sl. obaveza	3.989	5.133	4.113	128,68	124,80
559 Ostali nematerijalni troškovi	3.386	3.211	2.956	94,83	108,63
561 Rashodi kamata	20.150	9.137	16.646	45,34	54,89
570 Gubici od prod.i rashodovanih sred.		1.724	954		180,71
578 Rashodi po osn.isprav.vrijed.i otpisa potr.	543.148	366.632	637.394	68,64	57,52
579 Rash.i gub.na zal.mat i robe i ostali rash	5.856	8.338	5.169	142,38	161,31
UKUPNI RASHODI	**4.409.138**	**4.289.362**	**4.295.157**	**97,28**	**99,87**

Ukupni rashodi Preduzeća ostvareni su 3% ispod planiranih,a u odnosu na rashode u prethodnoj godini ostvareni su na istom nivou.

Struktura rashoda i njihovo učešće u ukupnim rashodima Preduzeća:

1.Troškovi plaća ostvareni su u iznosu od 2.566.452 KM, u okviru kojih se vode i plaće za pripravnike koje iznose 25.959 KM. Troškovi plaća sa 59,83% učestvuju u ukupnim rashodima.

2. Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih iznose 377.855 KM i sa 8,80% učestvuju u ukupnim rashodima. Ove troškove čine:naknada za topli obrok 246.323 KM; regres za godišnji odmor 60.047 KM; prijevoz radnika na posao i sa posla 37.484 KM ; novčane pomoći u slučaju smrti zaposlenih ili člana porodice 18.333 KM; jubilarne i druge nagrade zaposlenim sa 13.013,te ostale naknade sa 2.654 KM, a odnose se na novčanu pomoć u slučaju teškog invaliditeta i kotizacije za seminare.

3.Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja iznose 366.632 KM te sa 8,54% učestvuju u ukupnim rashodima Preduzeća,a odnose se na otpise nenaplaćenih potraživanja od kupaca iskazanih po godišnjem popisu potraživanja za 2018.godinu,a isti je usvojen od strane organa upravljanja Preduzeća.

4.Utrošena energija i gorivo iznose 379.184 KM, te sa 8,84% učestvuju u rashodima. Po strukturi, utrošeno gorivo i mazivo veći su za 36,66% u odnosu na 2017.godinu i iznosi 363.502 KM, a utrošena električna energija učestvuje sa 15.682 KM.

5. Amortizacija iznosi 188.461 KM, te sa 4,39% učestvuje u ukupnim rashodima. Obračunava se po vremenskom - linearnom metodu, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS 16).
6.Utrošene sirovine i materijal iznose 78.244 KM i sa 1,82% učestvuju u rashodima (obuhvataju: utrošeni kancelarijski materijal, utrošeni posipni i ostali potrošni materijal (održavanje deponije i dr.)

7. Ostali troškovi i rashodi sa 7,78% učestvuju u rashodima preduzeća, a čine ih :
Troškovi usluga održavanja u iznosu od 61.811 KM ili 1,44% učešća (obuhvataju troškove tekućeg održavanja u iznosu od 20.713 KM koji su za 31% manji u odnosu na prethodni period,zatim održavanja transportnih sredstava, održavanje servera i ostale troškove usluga održavanja i zaštite u iznosu od 41.098 KM koji su za 25% veći u odnosu na 2017.godinu ; *Troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dadžbina na teret pravnog lica* iznose 47.714 KM ili sa 1% učešća (sudske takse po postupcima, opća vodna naknada, posebna naknada od prirodnih i drugih nesreća, naknada za opće korisne funkcije šuma, porez na istaknutu firmu, te ostale poreze naknade i takse na teret pravnog lica); *Rashodi kamata* iznose 9.137 KM i sa 0,2% učešća (kamate po dugoročnim kreditima banaka); *Utrošeni rezervni dijelovi* iznose 40.146 KM ili 0,9%; *Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga* iznose 34.668 KM i učešćem 0,8%; *Troškovi neproizvodnih usluga* iznose 26.620 KM (komunalne usluge, troškovi advokatskih i notarskih usluga, troškovi revizije fin.izvještaja, troškovi tehničkog obezbjđenja objekta i troškovi implementacije sistema ISO 9001:2015), te slijede ostali niži troškovi.

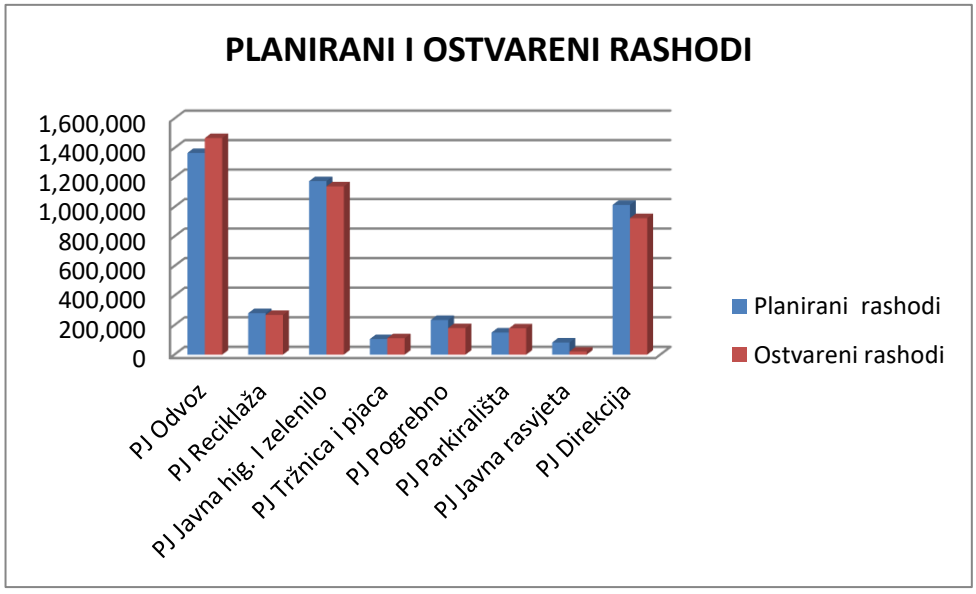

Sa aspekta opravdanosti kretanja - rashoda, može se konstatirati slijedeće:

- Troškovi plaća i ostalih primanja i materijalnih prava zaposlenika čine 69% rashoda.
Bruto plaće ostvarene su iznad planiranog nivoa za 5%, a u odnosu na prethodnu godinu porasle su za 6%. Plaće zaposlenicima isplaćivale su se u skladu sa Pravilnikom bez umanjenja. Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih ostvareni su iznad planiranih za 4%, a u odnosu na isti period prethodne godine viši su za 6%. Topli obrok i naknada za prijevoz zaposlenika na posao i sa posla čine 10% ovih troškova; regres za godišnji odmor 2%, a isplate prema Pravilniku o radu Preduzeća (otpremnine za penziju; novčane pomoći u slučaju smrti; novčana pomoć za rođenje djeteta; jubilarne nagrade i druge naknade zaposlenima čine 1%.

Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja čine značajniju stavku u ukupnim rashodima Preduzeća, te stavljajući u odnos sa planiranim vidljiv je pad istih za 32%,a u odnosu na prethodnu godinu bilježe pad za 42%.
Komisija za popis potraživanja na dan sastavljanja financijskog izvještaja preispitala je naplativost svih kratkoročnih potraživanja od kupaca i predložila je po izvršenom popisu potraživanja od kupaca organima Upravljanja da se izvrši ispravka vrijednosti istih na teret rashoda preduzeća.
Predložena potraživanja su jednim dijelom i utužena i izvršeno je knjigovodstveno usaglašavanje potraživanja i obaveza, (ispoštovan princip"opreznosti" uzet iz konteksta MRS, MSFI i Okvira za sastavljanje financijskih izvještaja), a kod utvrđivanja prijedloga korištene su i interne Računovodstvene politike, kojima je regulisano vrijeme rashoda nenaplaćenih potraživanja putem ispravke rijednosti i konačni otpis potraživanja.
Nadalje, ističemo da Preduzeće strogo vodi računa i o odredbama Zakona o porezu na dobit privrednih društava u FBiH, u smislu porezno priznatih rashoda.

Utrošena energija i gorivo također čine značajniju stavku rashoda, koji su u odnosu na plan ostvareni viši za 31% i u odnosu na isti period prošle godine imamo povečanje utroška goriva,a jedan od glavnih razloga povećanje cijena goriva i proširenje voznog parka.Utrošak električne energije je niži u odnosu na 2017.godinu.
U odnosu na realizaciju ovih troškova u prethodnoj godini, kretanja su ostvarena na višem nivou za 34%.

Troškovi usluga održavanja čine 1,44% od ukupnog troška i ostvareni su na nižem nivou od planiranog za 24%, a u odnosu na 2017.godinu na nižem nivou od 2%. U toku godine nije bilo većih kvarova na opremi.
Amortizacija je iskazana na nižem nivou od planirane za 6%, dok je u odnosu na prethodnu godinu također na nižem nivou za 4%, obzirom na aktivirana stalna sredstva.

Utrošene sirovine i materijal u odnosu na plan, ostvarene su na nižem nivou za 41%. U odnosu na ostvarene u prethodnoj godni, vidljiv je viši nivo za 14%.
U strukturi ovih troškova, značajniji utrošak ostvaren je kod kategorije ostalih utrošenih sirovina i materijala koje proizilaze iz utrošenog posipnog materijala u Javnoj higijeni, zatim utrošak betona za usluge oivičenja i betonaže grobnih mjesta u Pogrebnoj djelatnosti, nasipanja pristupnog puta na deponiji u djelatnosti Odvoza, te slijede ostale djelatnosti sa sitnijim utroščima materijala. Kod iskazanog utrošenog kancelarijskog materijala, vidljivo je da su se provodile mjere uštede.

Analizom ostalih troškova, evidentno je da samo nekoliko kategorija troškova sa nižim vrijednostima, izvršeni su iznad planiranih vrijednosti, a imaju svoju opravdanost izdvajanja.
Utrošenih rezervnih dijelova, troškovi reklame i sponzorstva - odnose se na sponzorstvo sporta i kulture u cilju pomoći,troškovi neproizvodnih usluga (trošak implementacije ISO 9001:2015,troškovi revizije financijskih izvještaja,komunalne usluge i sl).
Upoređujući ukupno ostvarene rashode sa rashodima prethodne godine, iskazan je isti nivo ostvarenja. Unutar kategorija troškova evidentan je porast određenih troškova usljed povećanja i proširenja radnih aktivnosti, te ukazanih samih potreba za određenim vrstama usluga, tako da je došlo do porasta pojedinih troškova, što ima opravdan karekter izdvajanja.

Na kraju, sagledavajući ostvarene rashode u poslovanju za 2018. godinu može se konstatirati da su ostvareni ipod planiranih vrijednosti od 3% Na one troškove gdje se moglo utjecati, Uprava Preduzeća je vodila računa o njihovim kretanjima, visini izdvajanja uz primjenu mjera kontrole, uštede i restrikcije, što se i odrazilo na nivo realizacije istih.Uprava preduzeća će nastaviti sa istom politikom uštede i strogom kontrolom svih kategorija troškova.

Prosječne plaće po radniku ostvarene u Poslovnim jedinicama za 2018. god.

	Organizaciona jedinica	Neto plaće radnika	Br.radnika na bazi ukalk.sati rada	Prosječna neto plaća po radniku
1.	ODVOZ	492.384	42	977
2.	RECIKLAŽA	311.651	33	787
3.	JAVNA HIGIJENA I ZELENILO	38.238	4	797
4.	TRŽNICA I PIJACA	118.443	13	759
5.	PARKIRALIŠTA	70.498	7	839
6.	POGREBNA DJELATNOST	67.685	7	806
7.	DIREKCIJA (+pripravnici)	5.653	1	471
	UKUPNO:	**1.522.832**	**136**	**933**

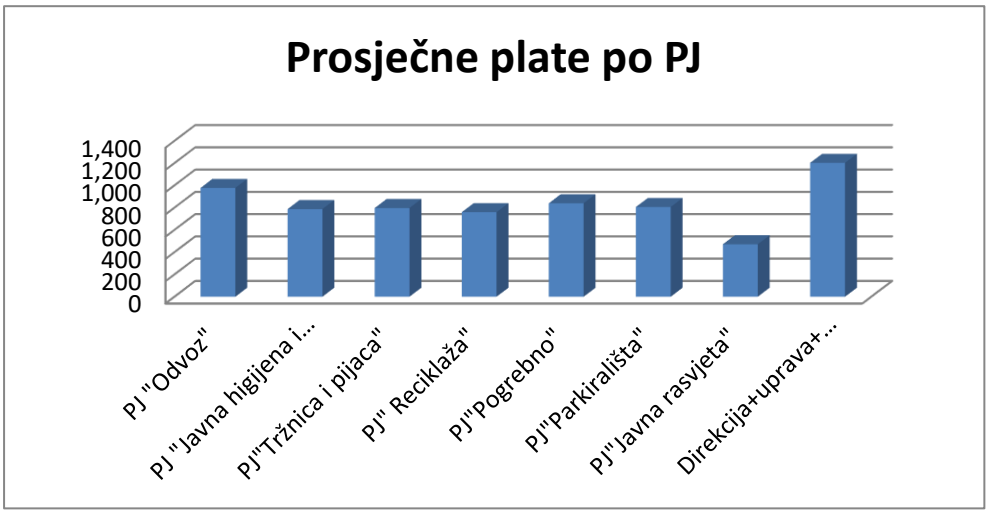

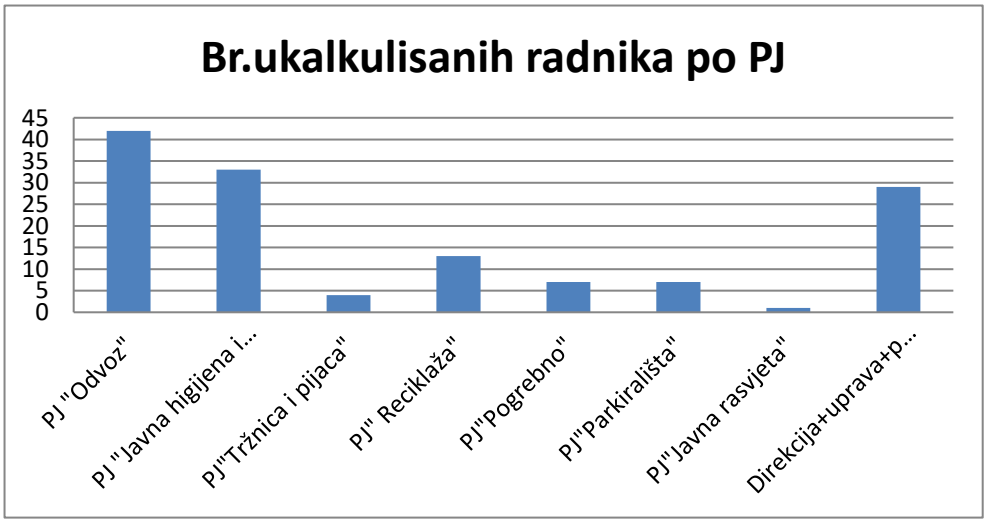

RASHODI POSLOVNIH JEDINICA I - XII 2018.

Naziv	Odvoz	Reciklaža	J.Hig.i ze	Trž.i	Pogrebno	Parkiralš.	Rasvjeta	Direkcija	UKUPNO

				pija					
501 Nabavna vrijednost prodate robe	2.733				11.834				**14.567**
511 Utrošene sirovine i materijal	23.009	2.773	19.926	88	10.914	12.221	3.513	5.780	**78.224**
512 Utrošena energija i gorivo	281.781	6.825	69.736	3.414	5.395	6.261	848	4.924	**379.184**
513 Utrošeni rezervni dijelovi	32.175	680	6.381		245	630		35	**40.146**
514 Otpis sitnog invent.ambal. i auto guma	18.801	1.771	6.532	196	822	687		2.076	**30.885**
520 Troškovi plaća	830.313	198.101	518.776	65.010	119.290	114.216	9.664	711.082	**2.566.452**
523 Troškovi služ. putovanja zaposlenih		82	25		32		49	2.397	**2.585**
524 Tr.ost.prim., naknada i mat.prava zap.	119.113	35.870	91.824	8.983	19.571	22.020	953	79.521	**377.855**
527 Troš.nakn.član. odbora,komisija i sl.								7.350	**7.350**
529 Troš.naknada ostalim fiz. licima	240							300	**540**
530 Troš.usluga izrade i dorade učinaka	630		9.132		630	722			**11.114**
531 Troškovi transportnih usluga			185	615					**800**
532 Troškovi usluga održavanja	29.790	310	7.753	125	549	5.598	1.772	15.914	**61.811**
533 Troškovi zakupa			3.360					26	**3.386**
535 Troškovi reklame i sponzorstva								6.252	**6.252**
540 Amortizacija do visine porezno prizn.rash.	72.470	18.200	42.160	25.538	7.442	5.040	3.063	14.548	**188.461**
550 Troškovi neproizvodnih usluga	1.312	1.408	518	5.436	516	451	300	16.679	**26.620**
551 Troškovi reprezentacije								1.160	**1.160**
552 Troškovi premije osiguranja	5.339	668	3.328	201	358	681	156	1.737	**12.468**
553 Troškovi platnog prometa								2.945	**2.945**
554 Troš.ptt. usl.	1.425	792	834	502	995	8.383		21.737	**34.668**
555 Troš.poreza,nakn.,taksi i dr. dažbina	30.557	1.198	3.308	394	786	850	256	10.365	**47.714**
556 Troškovi članskih doprinosa i sl.obaveza								5.133	**5.133**
559 Ostali nematerijalni troškovi	80		81		371	21		2.658	**3.211**
561 Rashodi kamata	701	7	97	24	14	14	95	8.185	**9.137**
570 Gubici od prod.i rashod. stal.sred.	214		1.015	495					**1.724**
578 Ras. po osn.isprav.vrijed.i otpisa potr.	16.046		350.349		3	234			**366.632**
579 Rash.i gub. na zalih.mat.i rob.i ost.	858		4.338					3.142	**8.338**
UKUPNO RASHODI	**1.467.587**	**268.685**	**1.139.658**	**111.021**	**179.767**	**178.029**	**20.669**	**923.946**	**4.289.362**
Prihodi Direkcije								-40.153	
Troškovi Direkcije - raspodjela	512.600			17.676		353.517		-883.793	**0**
SVE UKUPNO	**1.980.187**	**268.685**	**1.139.658**	**128.697**	**179.767**	**531.546**		**0**	**4.289.362**

Naziv	Odvoz	Reciklaža	J.Hig.ize	Tržn.pij	Pogrebno	Parkiral.	Jav. rasv.	Direkcija	UKUPNO
6010 Prih. od prod. robe na malo - pogrebna opr.					23.864				23.864
60102 Prih.od prodaje robr na malo - kante	3.419								3.419
60 Prihodi od prodaje robe	**3.419**				**23.864**				**27.283**
61120 Prihodi od kom.usl.- smeće - domaćinstva	1.481.369								1.481.369
61121 " " - privreda	284.748								284.748
" " - obrtnici	46.952								46.952
61123 " - javna higijena po situac.			383.435						383.435
61124 " - zelenilo po situac.			68.115						68.115
61125 " - odvoz kontej. po fakt.	512.575		13.667						526.242
61126 " - pogrebno po fakt.					224.912				224.912
61127 " - ostalo po fakt.	29.091	49.972	23.293	1.549		599	14.407		118.911
61128 " - parking po fakt.						58.044			58.044
61181 Prih. od gotov.prodaje usl.- pijaca				44.884					44.884
61181 " " - tržnica				2.593					2.593
61183 " " - lisice						40.395			40.395
61186 " " - vinjete						17.448			17.448
61188 " " - parkomati						311.562			311.562
61189 " " - rampe						231.251			231.251
61 Prihodi od prodaje učinaka	**2.354.735**	**49.972**	**488.510**	**49.026**	**224.912**	**659.299**	**14.407**	**0**	**3.840.861**
6511 Prihodi od zakupnina objekta				9.600				1.512	11.112
6518 Prihodi od ostalih zakupnina -plakatir.				23.159					23.159
6521 Odl. prihod po osn. sufin zapoš.			3.802						3.802
6524 Tekući prihod po osnovu donacija		3.448							3.448
6525 Prenos sa odl. pri. po osn donacija	9.500	16.541	13.140	10.227				1.250	50.658
6551 Prih. iz fondova -ref. bolovanja	15.547	837	7.887	6.089				20.547	50.907
6552 Prih. od zavoda -pot.zapošljavanju								16.554	16.554
6590 Prih.od napl.šte. od osig.društva						840			840
6591 Naplaćeni prihodi iz prošlih godina	1.997								1.997
6593 Ostali prihodi od zaposlenih	520								520
65 Ostali poslovni prihodi	**27.564**	**20.826**	**24.829**	**49.075**	**0**	**840**		**39.863**	**162.997**
661 Prihodi od kamata	1.328							2	1.330
6694 Ostali fin. prihodi - napl. sudski troš.	5.171								5.171
6696 Prihod iz parničnih i sudskih troš.						1.794			1.794
6698 Ostali finansijski prihodi			253			20			273
66 Finansijski prihodi	**6.499**	**0**	**253**	**0**	**0**	**1.814**		**2**	**8.568**
6770 Nap. otp. potraživanja od kupaca	218.110		196.810		310	60			415.290
6791Otpisane obaveze prema dob.	6.261		2.787	85				288	9.421
67 Ostali prihodi i dobici	**224.371**	**0**	**199.597**	**85**	**310**	**60**		**288**	**424.711**
UKUPNI PRIHODI	**2.616.588**	**70.798**	**713.189**	**98.186**	**249.086**	**662.013**	**14.407**	**40.153**	**4.464.420**

5. BILANS STANJA

Naredna tabela daje pregled Bilansa stanja Preduzeća, sa obrazloženom strukturom bilansnih pozicija aktive i pasive:

P O Z I C I J A	TEKUĆA GODINA 31.12.2018.		PRETHODNA GODINA 31.12.2017.		Index 2018/2017.
AKTIVA					
A) STALNA SREDSTVA I DUG. PLASMANI	2.419.243	49,69%	2.359.337	52,96%	102,54
I Nekretnine, postrojenja i oprema	2.400.204		2.351.836		102,06
1. Zemljište	*400.438*		*400.438*		*100,00*
2. Građevinski objekti	*1.174.337*		*1.204.745*		*97,48*
3. Postrojenja i oprema	*642.868*		*571.754*		*112,44*
5. Av.i nekret.post.i oprema u pripr.	*182.561*		*174.899*		*104,38*
II Ostala (specifična) stalna mat.sred.	3.210		3.210		100,00
III Dugoročna razgraničenja	15.829		4.291		368,89
B) TEKUĆA SREDSTVA	2.449.713	50,31%	2.095.261	47,04%	116,92
I Zalihe i sredstva namijenj.prodaji	66.484		41.441		160,43
II Got., kratk.potraž. i kratk. plasmani	2.383.229		2.053.820		116,04
1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	*16.455*		*19.827*		*82,99*
2. Kratkoročna potraživanja	*2.360.033*		*2.028.103*		*116,37*
b) Kupci u zemlji	*2.277.720*		*1.972.613*		*115,47*
e) Druga kratkoročna potraživanja	*82.313*		*55.490*		*148,34*
3. Potraživanja za PDV	*825*		*361*		*228,53*
4. Aktivna vremenska razgraničenja	*5.916*		*5.529*		*107,00*
POSLOVNA AKTIVA	**4.868.956**	**100%**	**4.454.598**	**100%**	**109,30**
PASIVA					
A) KAPITAL	3.164.399	64,99%	2.993.326	67,20%	105,72
I Osnovni kapital	2.549.139		2.549.139		100,00
II Rezerve	222.092		138.345		160,53
III Neraspoređena dobit ranijih godina	222.096		138.349		160,53
IV Neraspoređena dobit izvješt.godine	171.072		167.493		102,14
B) DUGOROČNA RAZGRANIČENJA	636.353	13,07%	575.317	12,92%	110,61
C) DUGOROČNE OBAVEZE	126.040	2,59%	0		
1. Dugoročni krediti	*126.040*		*0*		
D) KRATKOROČNE OBAVEZE	935.673	19,22%	873.489	19,61%	107,12
I Kratkoročne finansijske obaveze	188.423		234.291		80,42
II Obaveze iz poslovanja	332.466		269.488		123,37
1. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	*0*		*1.523*		
3. Dobavljači u zemlji	*326.082*		*262.275*		*124,33*
4. Dobavljači u inostranstvu	*6.384*		*5.690*		*112,20*
III Obav.po osn.plaća,nakn.i ost.prim. zaposlenih	336.195		290.661		115,67
1. Obav.po osnovu plaća i nakn. plaća	*263.652*		*242.295*		*108,81*
2. Obav. za ost.primanja zaposlenih	*75.543*		*48.366*		*156,19*
IV Druge obaveze	7.295		8.283		88,07
V Obaveze za PDV	54.050		50.234		107,60
VI Obav. za ostale poreze i dr.dadžbine	13.258		9.782		135,53
VII Obaveze za porez na dobit	3.986		10.750		37,08
E) PASIVNA VREMENSJKA RAZGRANIČ.	6.491	0,13%	12.466	0,27%	52,07
POSLOVNA PASIVA	**4.868.956**	**100%**	**4.454.598**	**100%**	**109,30**

STRUKTURU AKTIVE – Bilansa stanja sa 31.12.2018. godine čine:

A. **STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI** – u aktivi učestvuju sa 49,69%.

Nekretnine,postrojenja i oprema iznose 2.400.204 KM. Kategorija stalnih sredstava i dugoročnih plasmana je veća za 2,06 % u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu.

U toku 2018.godine nabavljena su osnovna sredstva u ukupnom iznosu od 239.134 KM i to kancelarijska oprema u vrijednosti od 1.551 KM, kancelarijski namještaj u vrijednosti od 390 KM, 20 komada zatvorenih metalnih kontejnera,zapremine 5 m³ nabavne vrijednosti 25.600 KM od toga 20.000 KM je financirano iz ekoloških naknada za 2017.godinu Ministarstva za građenje,prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK-a.
Na osnovu Ugovora o nabavci 200 kanti za odvojeno odlaganje ambalažnog otpada u domaćinstvima u gradu Bihaću u iznosu od 7.862 KM,iste su nabavljene od strane Eko Pak d.o.o. Sarajevo i predane u vlasništvo JKP“ Komrad“ d.o.o. Bihać,bez naknade.
U toku godine nabavljena su i transportna sredstva i to polovno radno vozilo sa korpom za novu organizacinu jedinicu Javna rasvjeta u iznosu od 73.500 KM,zatim polovno teretno motorno vozilo Unimog u vrijednosti od 84.700 KM i polovni traktor Iseki u vrijednosti od 29.600 KM,te je nabavka istih realizirana iz dugoročnog kredita Unicredit bank.
Sva navedena sredstva su i aktivirana,dok su u fazi izgradnje,odnosno investicije u toku ograda oko zgrade preduzeća i ograda oko deponije Gorjevac-Kruškovača u iznosu od 7.923 KM i server u iznosu od 5.955 KM.
U toku 2018.godine dovršena je izgradnja 4 sajamske kućice(ulaganje u iznosu od 1.401 KM) te su iste i aktivirane u septembru 2018 godine.

Pozicija dugoročnih razgraničenja kamata po osnovu dugoročnih kredita u 2018.godini veća je u odnosu na 2017.godinu, jer je krajem 2018.godine sklopljen Ugovor o dugoročnom kreditu sa Unicredit bank.

Ostala -specifična stalna materijalna sredstva od 3.210 KM, čine djela likovne umjetnosti.

B. **TEKUĆA SREDSTVA** – u aktivi učestvuju sa 50,31 %.

Tekuća sredstva su u 2018.godini veća su za 16,92% u odnosu na 2017.godinu i to zbog većih potraživanja od prodaje za 15,47% u odnosu na 2017.godinu,dok su druga kratkoročna potraživanja veća u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu i većim dijelom se odnose na potraživanja za refundaciju naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad i na potraživanja od drugih lica za obaveze plaćene u njihovo ime po sudskoj presudi.
Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 5.916 KM te odnose se na razgraničene premije osiguranja.

STRUKTURU PASIVE – Bilansa stanja sa 31.12.2018. godine čine:

A. **KAPITAL** Preduzeća (100 % državni) - učestvuje u pasivi sa 64,99%

Stanje kapitala iznosi 3.164.399 KM, a strukturu čine:

- Osnovni kapital 2.549.139 KM ;
- Rezerve (statutarne) 222.092 KM;
- Neraspoređena dobit 393.168 KM od čega neraspoređena dobit ranijih godina 222.096 KM i neraspoređena dobit izvještajne godine 171.072 KM.

B. **DUGOROČNA RAZGRANIČENJA –** učestvuju sa 13,07 %
C. **DUGOROČNE OBAVEZE** učestvuju u pasivi sa 2,59 %.
D. **KRATKOROČNE OBAVEZE** u pasivi učestvuju sa 19,22%
E. **PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA** iznose 6.491 KM i učestvuju sa 0,13%.

Ukupni kapital preduzeća je za 5,72% veći u 2018.godini u odnosu na 2017.godinu zbog iskazane veće dobiti,kao i pozicija dugororočnih razgraničenja u okviru koje je iskazano odloženo priznavanje prihoda po osnovu primljenih donacija u tekućoj godini.

Dugoročna razgraničenja od 636.353 KM čini:
Unaprijed naplaćeni i drugi odloženi prihod sastoji se od :

Opis	**Tekuća godina**	**Prethodna godina**
Unaprijed naplaćeni prihodi-zakup	0	670
Odloženo priznavanje prihoda iz donacija	631.850	574.647
Odl.prih.iz sufinans.zapošljavanja	4.503	
UKUPNO:	**636.353**	**575.317**

Odloženo priznavanje prihoda iz donacija u iznosu od 631.850 KM odnosi se na donacije primljene u stalnim sredstvima koji se iskazuju kao odloženi prihod,a u narednim periodima se prenose na prihod u visini amortizacije i drugih rashoda koji nastanu u periodu korištenja doniranih sredstava.
U tekućem periodu primljena je donacija Društva za postupanje sa ambalažnim otpadom Ekopak Sarajevo na osnovu ugovora o nabavci 200 kanti za odvojeno odlaganje ambalažnog otpada u domaćinstvima u gradu Bihaću u iznosu od 7.862 KM,iste su nabavljene od strane Eko Pak d.o.o. Sarajevo i predane u vlasništvo JKP“ Komrad“ d.o.o. Bihać,bez naknade.
U cilju realizacije projekta „Nabavka mehaničko-usisne čistilice sa priključcima“ gdje je Grad Bihać aplicirao kod Ministarstva za građenje,prostorno uređenje i zaštitu okoliša USK-a za dodjelu namjenskih sredstava iz ekoloških naknada za 2017.godinu,krajem 2018.godine uplaćen je iznos od 100.000 KM za realizaciju nabavke autočistilice.
U svrhu sufinanciranja zapošljavanja jednog radnika na održavanju higijene na javnim površinama zbog povećanog priliva migranata u grad Bihać, potpisan je Ugovor o grantu na period od 01.10.2018. do 01.04.2019.god. u iznosu od 8.304 KM (5.000 USD),te je navedeni iznos uplaćen iz sredstava mreže Fondacija Otvoreno društvo,FOD BiH.

Dugoročne obaveze u 2018. godini učestvuju u strukturi pasive sa 2,59%.

- Dugoročni krediti od banaka

O p i s	Početni iznos duga	Ostalo za otplatu	Početak korištenja	Datum dospijeća
1.NLB banka -fin.obrt.sred.,rad.mašina	770.640	-	06/2013	12/2018
2.Unicredit bank- fin.ulag. u stalna sred.	376.059	375.775	11/2018	05/2022
Ukupno:	1.146.699	375.775		

Krajem 2018.godine sklopljen je Ugovor o dugoročnom kreditu sa Unicredit bank.
Kredit je odobren u iznosu od 360.000 KM,te se isti koristi sukcesivno u roku od šest mjeseci od dana sklapanja ugovora. Kamatna stopa je 2,3% godišnja, fiksna. Kredit je odobren za financiranje ulaganja u stalna sredstva (Polovno specijalno višenamjensko vozilo,polovni kamion sa korpom,polovna radna mašina traktor i nova autočistilica) na period od 36 jednakih mjesečnih rata,a prva rata dospijeva u junu 2019.godine.

Kratkoročne obaveze
Po stanju na dan 31.12.2018.godine kratkoročne obaveze iznose 935.673 KM i odnose se na:

	2016.	2017.	2018.
1.Kratkoročni krediti	61.000	100.000	100.000
2.Kratkoročni dio dugoročnih kredita	156.183	134.291	88.423
3.Obaveze iz poslovanja			
- obaveze prema dobavljačima	249.572	269.488	332.466
4.Obaveze prema zaposlenima	244.141	290.661	336.195
5.Druge obaveze	7.146	8.283	7.295
6.Obaveza za PDV	41.010	50.234	54.050
7.Ostale obaveze	6.306	9.782	13.258
8.Obaveze za porez na dobit	(1.620)	10.750	3.986
UKUPNO:	**763.738**	**873.489**	**935.673**

Kratkoročne obaveze su za 62.184 KM ili 7,12% veće u 2018.godini u odnosu na 2017.godinu,najvećim dijelom zbog većih obaveza iz poslovanja,odnosno većim obavezama prema dobavljačima koje su u 2018.godini veće za 62.978 KM ili 23,37% u odnosu na 2017.godinu,dok su obaveze prema zaposlenim veće u 2018.godini u odnosu na 2017.godinu za 45.534 KM ili 15,67%.

1. Obaveze po kratkoročnom kreditu se odnose na kratkoročni kredit na revolving osnovi kod Unicredit Bank d.d. za financiranje tekuće likvidnosti. Kamatna stopa je 3,5 % fiksna,a prvo povlačenje sredstava je izvršeno u januaru tekuće godine.

2. Kratkoročni dio dugoročnog kredita u iznosu iznosu 88.423 KM sastoji se od tekućeg dijela dugoročnog kredita Unicredit banke, a koje dospijevaju za naplatu u 2019.godini po planu otplate.

3. Obaveze iz poslovanja u tekućem periodu su veće za 62.978 KM ili 23,37% u odnosu na prethodnu godinu,a sastoje se od obaveza prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 326.082 KM i dobavljačima u inostranstvu u iznosu od 6.384 KM.

Struktura dospjelosti obaveza prema dobavljačima iskazanih na datum 31.12.2018.godine:

	Dobavljači u zemlji	Dobavljači u inostranstvu	Ukupno
Do 30 dana	74.311	694	75.005
Od 31-60 dana	91.602	694	92.296
Od 61-90 dana	20.161	1.389	21.550
Od 91-120 dana	17.211	694	17.905
Od 121-150 dana	8.158	694	8.852
Od 151-180 dana	5.991	-	5.991
Preko 180 dana	108.648	2.219	110.867
UKUPNO:	**326.082**	**6.384**	**332.466**

4. Kratkoročne obaveze prema zaposlenim

Kratkoročne obaveze prema zaposlenim na dan 31.12.2018.godine iznose 336.195 KM, a obuhvaćaju obaveze za neto plaće, porez na plaće i doprinose za decembar 2018.godine u iznosu od 263.652 KM i obaveze za ostala primanja zaposlenih (topli obrok,troškovi prijevoza,otpremnine,jub.nagrade i novč.pomoći) u iznosu od 72.543 KM.

	2016.	2017.	2018.
Obaveze za neto plaće	128.171	158.504	170.324
Obaveze za porez,doprinose i sl.davanja	77.488	83.791	93.328
Obaveze za ost.neto primanja,naknade	38.482	48.366	72.543
Ukupno:	244.141	290.661	336.195

5. Ostale kratkoročne obaveze

	2016.	2017.	2018.
Druge obaveze (obav.po osn.kamata., naknade član.odbora,ug.o djelu,sud.presuda)	7.146	8.283	7.295
Obaveze za PDV	41.010	50.234	54.050
Ostale kratkoročne obaveze	6.306	9.782	13.258
Obaveza za porez na dobit	-	10.750	3.986
Akontacije za porez na dobit(pretplata)	(1.621)	-	-
Ukupno:	52.842	79.049	78.589

Druge obaveze najvećim dijelom čine obaveze za naknade sa pripadajućim porezom i doprinosima članovima odbora i ug.o djelu,kao i obaveza po osnovu sudske presude tražitelju (penzioneru preduzeća).
Obaveze za PDV predstavljaju obaveze poreza na dodanu vrijednost za decembar 2018.godine,dok ostale kratkoročne obaveze u cijelosti predstavljaju obaveze za vodne naknade i naknade za korištenje šuma.

Sve kratkoročne obaveze dospijevaju unutar 30 dana,osim tekućeg dijela dugoročnih financijskih obaveza koje dospijevaju za naplatu po planu otplate.

Struktura obaveza:

	KM	% ukupnih obaveza
Dugoročne obaveze	**126.040**	**11,87%**
Dugoročni krediti	126.040	100,00
Kratkoročne obaveze	**935.673**	**88,13%**
Kratkoročni kredit	100.000	10,69
Kratkor.dio dug.kredita	88.423	9,45
Dobavljači	332.466	35,53
Obav.po osnovu plaća i ost.primanja zaposlenih	336.195	35,93
Druge obaveze,obaveze za PDV i ost.poreze i dr.dažbine	78.589	8,40
UKUPNO:	1.061.713	**100,00%**

Pasivna vremenska razgraničenjau iznosu od 6.491 KM su:

Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja

Prihodi budućeg razdoblja po stanju na dan 31.decembra 2018.godine iznose 6.491 KM i u manjem dijelu se odnose na odgođeni prihod budućeg razdoblja odnosno izdane rezervacije grobnog mjesta u ukupnom iznosu od 670 KM koji dospijevaju u 2019.godini i zakup parking mjesta u ukupnom iznosu od 5.540 KM koji dospijevaju u 2019.godini,odnosno ispunjavaju uvjete za priznavanje prihoda od djelatnosti u skladu sa MRS 18 - Prihod.

Na osnovu predočenih bilansnih pozicija Preduzeća, dajemo slijedeće pokazatelje:

5.2. Finacijski pokazatelji

1. Pokazatelji likvidnosti (solventnosti)

1.	**TRENUTNA LIKVIDNOST (novac/tekuće obaveze)**	**Tekuća godina**	**Prethodna godina**
		1,76%	2,27%
2.	**TEKUĆA LIKVIDNOST (tekuća imovina/tekuće obaveze)**	261,81%	239,87%
3.	**UBRZANA LIKVIDNOST(tekuća imovina - zalihe/tekuće obaveze)**	254,71%	234,50%
4.	**FINANCIJSKA STABILNOST(dugot.imov./kapital + dug.obaveze)**	73,52%	78,82%

Koeficijent trenutne likvidnosti koristi se za procjenu može li preduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obavezama upotrebom novca .
Na dan 31.12.2018.godine za plaćanje svakih 100 KM kratkoročnih obaveza preduzeće ima 1,76 KM novčanih sredstava,dok je prošle godine za ovu namjenu imalo na raspolaganju 2,27 KM u novčanim sredstvima. Ovaj pokazatelj je smanjenje u odnosu na prošlu godinu za 22,47%.
Ovaj pokazatelj ne govori nam mnogo, jer visina ovog pokazatelja ovisi o stanju novca na žiroračunu Preduzeća na datum bilanciranja.

Koeficijent tekuće likvidnosti nastoji ukazati na mogućnost održavanja solventnosti i trebao bi iznositi najmanje 2 kako preduzeće ne bi imalo problema s likvidnošću. I previsoki i preniski pokazatelji mogu upućivati na probleme.
Na dan 31.12.2018.godine za plaćanje svakih 100 KM kratkoročnih obaveza preduzeće ima 261,81 KM tekućih sredstava,dok je prošle godine za ovu namjenu imalo na raspolaganju 239,87 KM tekućih sredstava.

Ubrzana likvidnost(optimalno ≥ 1) Na dan 31.12.2018.godine,za plaćanje svakih 100 KM kratkoročnih obaveza,preduzeće ima 254,71 KM novčanih sredstava,dok je prošle godine za ovu namjenu imalo na raspolaganju 234,50 KM novčanih sredstava i potraživanja.
Uobičajeno je da se pokazatelji tekuće i ubrzane likvidnosti malo razlikuju s obzirom na malu vrijednost zaliha.

Koeficijent financijske stabilnosti
Na dan 31.12.2018.godine preduzeće je sa 73,52 KM vlasničkog kapitala i dugoročnih obaveza finansiralo svakih 100 KM stalnih sredstava (dugoročne imovine),dok je prošle godine za ovu namjenu Preduzeće imalo 78,82 KM.
Ovaj pokazatelj je smanjenje u odnosu na prošlu godinu za 6,72%.

2. Pokazatelji zaduženosti

1.	**Pokazatelj zaduženosti (ukupne obaveze/ukupna imovina)**	**Tekuća godina**	**Prethodna godina**
		21,81%	19,61%
2.	**Pokazatelj vlastitog financiranja (kapital/ukupna imovina)**	64,99%	67,20%

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko je ukupne imovine financirano iz tuđih izvora,odnosno koliki je udio obaveza u ukupnoj imovini. Maksimalna vrijednost ovog pokazatelja je 50%, što znači da obaveze ne smiju prijeći polovinu vrijednosti ukupne imovine.
Iz tablice je vidljivo da je Društvo daleko od prezaduženog. Financira se dugom od 21,81% ili sa 1.061.713 KM,a prošle godine zaduženost je bila 19,61%.
Ovaj pokazatelj je povećanje u odnosu na prošlu godinu za 11,22%.

Pokazatelj vlastitog financiranja pokazuje koliko se imovine financira vlastitim sredstvima. Minimalna vrijednost ovog pokazatelja je 50%,odnosno veći stepen samofinanciranja ukazuje na veće korištenje vlastitog kapitala i lakše podmirivanje obaveza.

Udio vlastitog financiranja se tokom promatranog razdoblja smanjio za 3,29% i veći je od zadovoljavajućeg koeficijenta, što znači da se preduzeće uspješno financira iz vlastitih izvora s 64,99%.

3. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti predstavljaju odnos prihoda i rashoda, te pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.

1.	**Koeficijent ukupne ekonomičnosti (ukupni prihod/ukupni rashod)**	**Tekuća godina**	**Prethodna godina**
		104,08%	104,15%
2.	**Koeficijent ekonomičnosti prodaje (prihod od prodaje/ukupni rashodi)**	93,98%	93,47%

Iz Tablice se može uočiti kako je ekonomičnost ukupnog poslovanja na granici u promatranim razdobljima, ali je i dalje veća od jedan,odnosno preduzeće posluje ekonomično i stabilno.
U 2018.godini za svakih 100 KM rashoda preduzeće ostvari 104,08 KM prihoda. U istom periodu prošle godine za svakih 100 KM rashoda ostvarilo je 104,15 KM prihoda.
Ovaj pokazatelj je nepromijenjen u odnosu na prošlu godinu.
U 2018.godini za svakih 100 KM rashoda preduzeće ostvari 93,98 KM prihoda od prodaje. U istom periodu prošle godine za svakih 100 KM rashoda ostvarilo je 93,47 KM prihoda od prodaje.
Ovaj pokazatelj je povećanje u odnosu na prošlu godinu za 0,55%.

6. Naplata potraživanja

Potraživanja su specifičan oblik imovine čijem procjenjivanju se posvećuje posebna pažnja,kako bi se prikazale istinite i fer informacije o poslovanju Preduzeća u skladu sa MRS koji zahtjevaju provjeru potraživanja od kupaca najmanje na dan bilansiranja.

Potraživanja od kupaca iskazujemo na slijedeći način:

	Opis	Tekuća godina	Prethodna godina
1.	Kupci-privreda	155.313	169.579
2.	Kupci-obrtnici	9.329	9.397
3.	Kupci-domaćinstva	319.509	275.469
4.	Kupci-ostali	347.658	360.929
5.	Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca-privreda	36.674	38.729
6.	Sumnjiva i sporna potraž.od kupaca-privreda–utužena potraž.	332.385	334.044
7.	Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca-Obrtnici	5.550	4.704
8.	Sumnjiva i sporna potraž. od kupaca-Obrtnici – utužena potraživanja	21.522	19.427
9.	Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca-Ostali	1.277.029	677.855

10.	Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca-ost.utuž.potraž.	177.395	690.387
11.	Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca-domać.utuž.potraž.	837.993	863.217
12.	**Ukupno potraživanja:**	**3.520.357**	**3.443.740**
13.	Ispravka vrijed.potraž. od kupaca-privreda	266.110	326.018
14.	Ispravka vrijed.potraž. od kupaca-obrtnici	15.516	19.498
15.	Ispravka vrijed.potraž. od kupaca-ostali	363.222	352.966
16.	Ispravka vrijed.potraž. od kupaca-domaćinstva	597.789	772.645
17.	**Ispr. vrijed.potr.od kupaca (12-13-14-15-16)**	**1.242.637**	**1.471.127**
18.	**Potraživanja od prodaje (12-17)**	**2.277.720**	**1.972.613**

Potraživanja od kupaca u poslovnim knjigama iskazuju se po fer vrijednosti uz primjenu politike ispravka vrijednosti i metode procjene zasnovane na analizi starosne strukture salda potraživanja.
Stanje potraživanja na dan 31.12.2018.godine je realno iskazano jer je provedeno usklađivanje s kupcima,iako je provjerom iskazanih potraživanja od kupaca utvrđeno da određena potraživanja od kupaca nisu plaćena u okviru roka za plaćanje,ali za sad nema saznanja da bi spomenuta potraživanja bila nenaplativa budući da su se kupci na koje se ta potraživanja odnose obavezali podmiriti svoja dugovanja iako uz značajna kašnjenja.

RASPORED NENAPLAĆENIH POTRAŽIVANJA NA GRUPE PREMA KRITERIJU ZASTARJELOSTI

KONTO	Potr. koja nisu starija od 30 dana	Potraž.starosti 30-60 dana	Potr.starosti 60-90 dana	Potr.starosti 90-120 dana	Starosti 120-150	Starosti od 150-180	preko 180 dana
21110	65.258	35.175	22.848	14.215	10.539	7.279	0
21111	3.681	1.586	1.388	1.065	917	692	0
2116	147.705	57.005	27.993	36.651	38.103	40.199	0
21112	136.501	60.711	27.020	24.201	17.444	14.380	39.251
Ukupno	**353.146**	**154.477**	**79.250**	**76.133**	**67.003**	**62.549**	**39.251**

Prema metodi procjene zasnovene na analizi starosne strukture salda potraživanja, potraživanja se raščlanjuju po starosnoj grupi ovisno o proteku roka od dospijeća naplate, te procjene rizika za pojedinu grupu.Vremenska razdoblja za pojedine starosne grupe, preduzeće određuje samostalno.

Starosna struktura dospijeća neispravljenih potraživanja od kupaca:

- Do 30 dana 353.146 42%
- Do 60 dana 154.477 19%
- Do 90 dana 79.250 9%
- Do 120 dana 76.133 8%
- Do 150 dana 67.003 7%
- Do 180 dana 62.549 7%
- Preko 180 dana 39.251 5%

Kod kategorije korisnika komunalnih usluga i to privreda,obrtnici i ostali izvršen je prenos potraživanja starijih od 180 dana na konto sumnjivih potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2018.god.

Osnovnu odrednicu poslovne politike Preduzeća čine aktivnosti na poboljšanju nivoa naplate potraživanja realiziranih usluga, kako iz tekućeg perioda tako i izvršenje naplate duga iz prethodnih godina. Shodno tome, kontinuirano se vode aktivnosti u vezi poboljšanje iste, uz primjenu zakonski dopuštenih mjera koje se ogledaju u slijedećem: dostavljanje opomena za dugovanja, opomena pred tužbu, te blagovremeno pokretanje sudskih izvršenja.
U skladu sa važećim zakonskim propisima JKP „Komrad“ d.o.o. Bihać dužno je poduzeti sve mjere radi naplate svojih potraživanja,zbog čega ovo preduzeće blagovremeno pokreće postupke pred sudom protiv korisnika usluge koji neplaćaju svoje obaveze po osnovu iskorištene komunalne usluge,tako da su sva dospjela nenaplaćena potraživanja utužena.

Tokom izvještajnog perioda, radi efikasnosti u povećanju naplate, izvršene su slijedeće radne aktivnosti:

Kategorija: domaćinastva
Kategorija domaćinstva obuhvata velik broj korisnika čije je stanje sa 31.12.2018.godine 16.512 korisnika. Tokom izvještajnog perioda, redovno su se vodile aktivnosti oko praćenja naplate potraživanja od dužnika kako ne bi došlo do zastare, te su se po potrebi poduzimale gore pomenute mjere. Slijedom navedenog, korisnicima usluga odvoza smeća koji nisu izmirili svoja dugovanja u utvrđenom roku, u izvještajnom periodu poslane su opomene koje su obuhvatile 3.223 korisnika sa iznosom od 543.928 KM.
Za korisnike koji se nisu odazvali plaćanju svojih obaveza, pokrenuti su i sudski postupci - podnošenjem prijedloga za utuženja. U toku 2018.godine Pravnoj službi proslijeđeno je 2.888 prijedloga za utuženja sa iznosom od 226.693 KM (iz 2017.godine utuženo 127.674 KM i 99.018 KM iz 2018.godine).
Tokom izvještajnog perioda u ovoj kategoriji aktivnosti su bile usmjerene i na prikupljanje informacija o kretanju korisnika (promjeni vlasnika stambenih objekata i sl.), radi ispravnosti obračuna faktura, te aktivnosti oko prijavljivanja novih korisnika. Tako je u odnosu na stanje prethodne godine, prijavljeno 74 novih korisnika za usluge prikupljanja i odvoza smeća.

Kategorija: privreda i obrtnici
Također i u ovoj kategoriji redovno su se pratila nenaplaćena potraživanja, te dostavljale opomene za neizmirena dugovanja koje su obuhvatile 184 korisnika sa ukupnim iznosom dugovanja od 88.587 KM. Pravnoj službi proslijeđeni su - prijedlozi za utuženja za 556 korisnika sa iznosom od 222.140 KM.
Poduzimale su su i aktivnosti oko praćenja kretanja korisnika, radi ispravnog obračuna faktura. Sagledavanjem broja korisnika, kod privrede i ustanova broj korisnika 31.12.2018.godine je manjii za 34 korisnika u odnosu na 31.12.2017.godine, a kod obrtnika broj se također umanjio za 5 u odnosu na prošlu godinu.
Kretanja naplate po kategorijama korisnika iskazana su u narednoj tabeli. Tako se kod **usluga odvoza smeća** ostvareni indeks naplate ostao isti u odnosu na isti period prethodne godine, a unutar kategorija korisnika evidentna su blaga kretanja (domaćinstva su se smanjila za 1 indeksni poen, preduzeća viša su za 1 indeksna poena, te obrtnici na nižem nivou za 3 indeksna poena).
Kod kretanja naplate tekućih potraživanja u kategoriji korisnika **ostalih usluga,** može se konstatirati kao i u prethodnim izvještajima da je ostvaren značajno nizak nivo naplate. Naime,naplata je ostvarena svega sa 59%, što predstavlja veoma nizak nivo naplate, koji je utjecao na finansijsku likvidnost Preduzeća. U strukturi dužnika ističe se JU "Zavod za prostorno uređenje" Bihać.
U narednoj tabeli dajemo pregled fakturisanih tekućih potraživanja, te pregled dospjelih tekućih potraživanja sa 31.12.2018.godine (bez faktura XII mjeseca). Stavljajući u odnos naplaćena – dospjela potraživanja sa fakturisanim dospjelim potraživanjima na dan 31.12.2018. godine, iskazani su ostvareni procenti naplate potraživanja u izvještajnom periodu.

Ostvarena naplata tekućih potraživanja za 2018. god.

	Fakturisane usluge I-XII 2018	**Potraživanja dospjela za naplatu**	**Naplaćena potraživaja**	**% naplate u 2018**	**% naplate u 2017**
Usluge odvoza smeća	**2.673.741**	**2.470.700**	**2.091.693**	**85%**	**85%**
Domaćinstva	1.733.098	1.597.699	1.332.330	84%	85%
Privreda	885.714	821.743	719.315	88%	87%
Obrtnici	54.929	51.258	40.048	78%	81%
Ostale usluge	**1.125.859**	**975.105**	**572.118**	**59%**	**52%**
UKUPNO	**3.799.600**	**3.445.805**	**2.663.811**	**77%**	**75%**

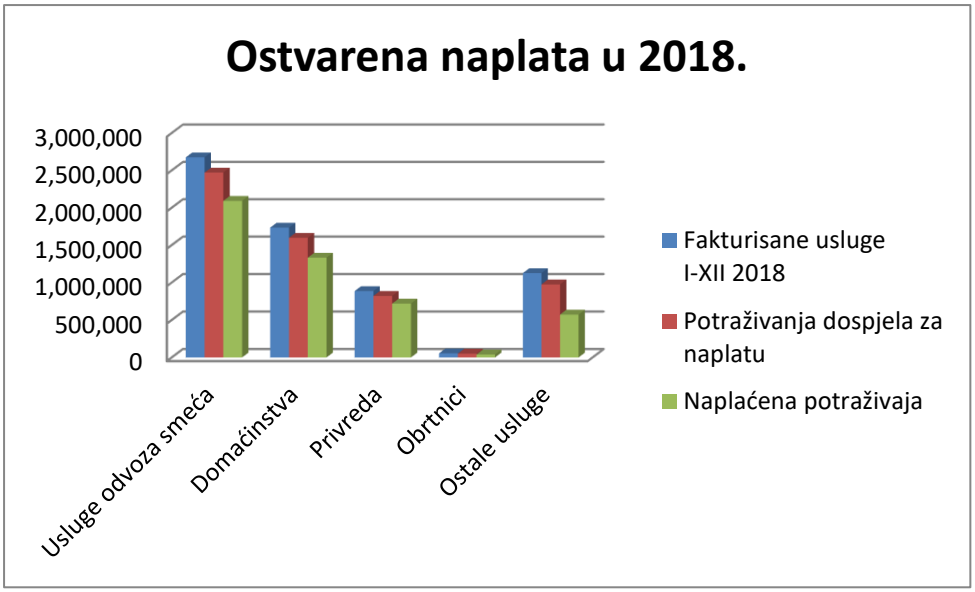

Sagledavajući ostvarene procente naplate u tekućem periodu evidentno je da je ukupna naplata preduzeća izvršena sa 77%, te je ostvarena na neznatno višem nivou nego u prethodnoj godini. Po kategorijama korisnika usluga, indeksi naplate različito su se očitovali

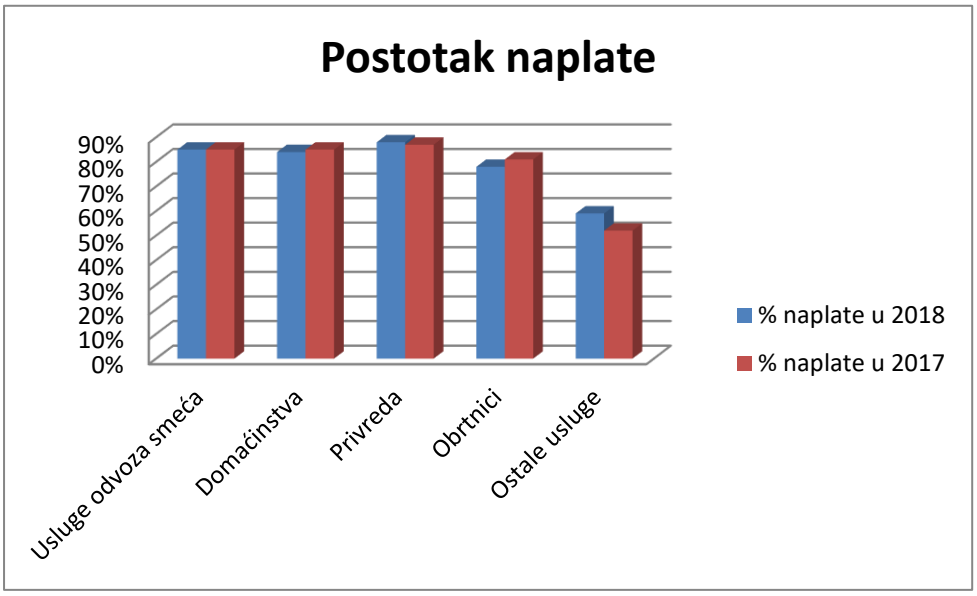

Usluge odvoza smeća

Naplata dospjelih fakturisanih usluga odvoza smeća tekućeg perioda ostvarena je sa procentom od 85%, te u odnosu na isti period prethodne godine ostala je na istom nivou.

- U kategoriji potrošača **domaćinstva**, naplata potaživanja iz tekućeg perioda ostvarena je u iznosu od 1.332.330 KM ili sa 84% i iskazana je nižem nivou od 1 indeksni poen u odnosu na prethodnu godinu. U toku izvještajnog perioda, potraživanja iz prethodnih godina naplaćena su u iznosu od 381.953 KM.

- U kategoriji potrošača **preduzeća**, naplata tekućih potraživanja ostvarena je u iznosu od 719.315 KM ili sa procentom naplate od 88%, koji je u odnosu na iskazani procenat u istom periodu prethodne godine ostvaren na višem nivou naplate za 1 indeksni poen. Na ime dugovanja iz prethodnih godina u tekućem periodu naplaćeno je 184.379 KM.

- Kod kategorije potrošača **obrtnici,** naplata tekućih dospjelih potraživanja za izvještajni period ostvarena je u iznosu od 40.048 KM ili sa procentom od 78%, koji je u odnosu na iskazani indeks naplate u istom periodu prethodne godine ostvario pad za 3 indeksai poena. Na ime potraživanja iz prethodnih godina u ovoj kategoriji naplaćeno je 12.008 KM.

Ostale usluge - u ovoj kategoriji naplata dospjelog potraživanja ostvarena je sa iznosom od 572.118 KM ili sa 59%, što predstvlja značajan porast procenata naplate u odnosu na prethodnu godinu.Ovako značajniji porast naplate je zbog uplate dijela duga JU „Zavod za prostorno uređenje“ iz ranijih godina.
JU"Zavod za prostorno uređenje" Bihać najveći je dužnik ove kategorije, koji je sa visinom svojih dugovanja utjecao na smanjenje nivoa naplate ove kategorije, kao i ukupne naplate na nivou preduzeća.

U toku godine fakturisano je JU"Zavod za prostorno uređenje“ Bihać za izvršene usluge 541.292 KM što je za 126.450 KM ili 18,94 % manje u odnosu na 2017.godinu,a naplaćeno je ukupno 517.550 KM,odnosno 368.205 KM potraživanja iz 2015.godine i 149.346 KM iz 2016.godine, što je za 69.550 KM ili 15,52% više u odnosu na potraživanja naplaćena u toku 2017.godine,odnosno u tekućoj godini je naplaćeno potraživanja u iznosu od 96% u odnosu na ukupno fakturisane usluge u 2018.godini,dok je u 2017.godini naplaćeno 67% u odnosu na fakturisano.

6.1. Nenaplaćena potraživanja

Nenaplaćena potraživanja sa 31.12.2018.godine iznose 2.277.720 KM, od čega se 37% nenaplaćenih potraživanja odnosi na usluge odvoza smeća.
Redovna potraživanja iznose 831.809 KM, a sumnjiva i sporna potraživanja (potraživanja koja nisu naplaćena u roku i tužbom se traži njihova naplata) iznose 2.688.548 KM i ista su korigovana za otpise sa 1.242.637 KM preko ispravke vrijednosti potraživanja.

Nenaplaćena potraživanja po kategorijama korisnika su slijedeća :

	Redovna potraživ.	Sumnjiva potraživ.	Tužena potraživ.	UKUPNO	%	OTPIS ispravka vrijed.	Stanje ne napl. potraživ.	%
Domaćinstva	319.509		837.993	1.157.502	33%	597.789	559.713	25%
Privreda	155.313	36.674	332.385	524.372	15%	266.110	258.262	11%
Obrtnici	9.329	5.550	21.522	36.401	1%	15.516	20.885	1%
Ostali	347.658	1.277.029	177.395	1.802.082	51%	363.222	1.438.860	63%
UKUPNO	**831.809**	**1.319.253**	**1.369.295**	**3.520.357**	**100**	**1.242.637**	**2.277.720**	**100**

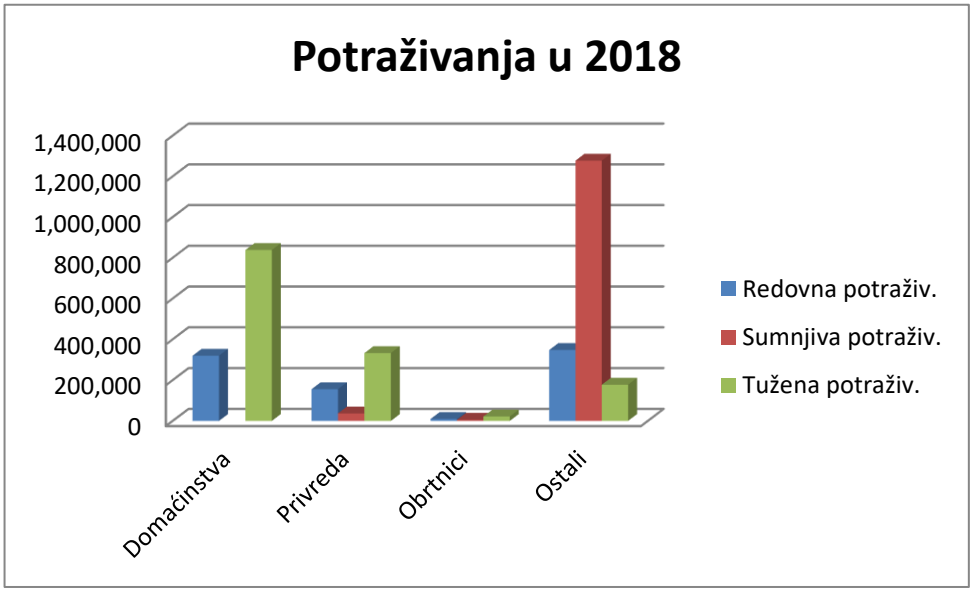

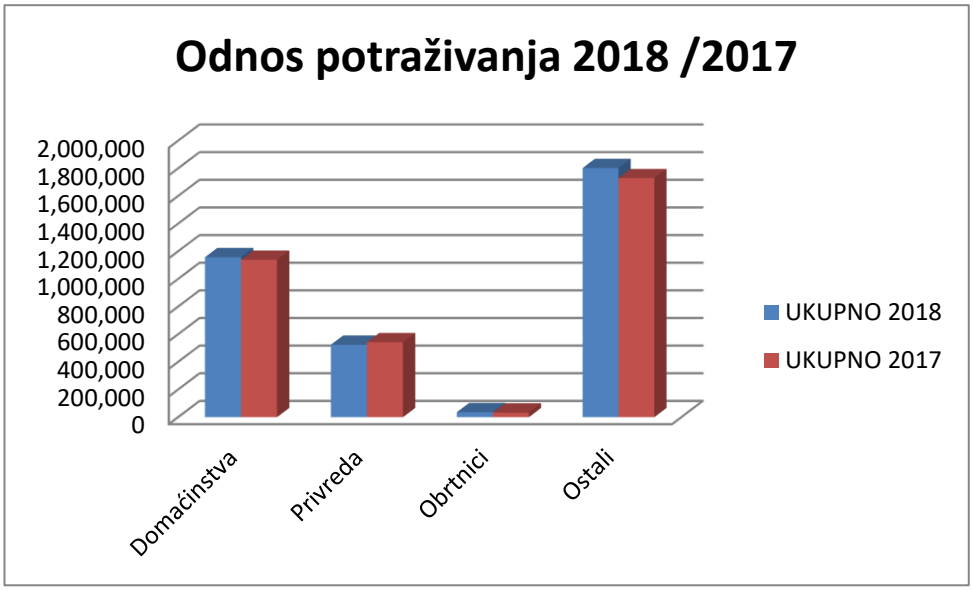

Kupci domaćinstva **-** obuhvataju 16.512 korisnika usluga.
Nenaplaćena potraživanja za usluge odvoza smeća - domaćinstva iznose 559.713 KM, što čini 25% od ukupno nenaplaćenih neotpisanih potraživanja Preduzeća.
Po strukturi, redovna potraživanja iznose 319.509 KM (iz 2018.god.). U kategoriji domaćinstava nema sumnjivih potraživanja, već samo tužena potraživanja koja iznose 837.993 KM (2009 - 2018.god.) te su ista iskazana umanjeno za otpise preko ispravke vrijednosti u iznosu od 597.789 KM.

Kupci preduzeća - obuhvataju 945 korisnika.
Nenaplaćena potraživanja za odvoz smeća iznose 258.262 KM, što čini 11% ukupnih potraživanja. Na redovnom kontu vodi se 155.313 KM nenaplaćenih potraživanja, a prema ročnosti obuhvataju 2018. godinu. Na sumnjivim,spornim i utuženim potraživanjima vodi se ukupno 368.959 KM (2010-2018.),od čega na utuženjima 332.385 KM (umanjeno za ispravku vrijednosti u iznosu od 266.110 KM).

Kupci obrtnici - obuhvataju 261 korisnika.
Nenaplaćena potraživanja ove kategorije iznose 20.885 KM, te sa 1%, učestvuju u ukupno nenaplaćenim potraživanjima Preduzeća. Redovna potraživanja iznose 9.329 KM (2018.godina), a sumnjiva i sporna su 5.550 KM (2011–2018.g.).Utužena potraživanja kategorije obrtnika iznose 21.522 KM i odnose se na period od 2010-2018.godine,a izvršeni otpisi potraživanja iznose 15.516 KM.

Kupci za ostale usluge
Nenaplaćena potraživanja iznose 1.438.860 KM i čine 63% ukupno nenaplaćenih potraživanja.Na redovnim potraživanjima ove kategorije vodi se 347.658 KM (2018.god.). Na sumnjivim i spornim potraživanjima vodi se 1.277.029 KM (2011 – 2018.g.),dok se na utuženim potraživanjima vodi 177.395 KM (2014-2018.g.),a izvršeni otpisi potraživanja iznose 1.438.860 KM.Od ukupnih potraživanja najviše se odnosi na potraživanja od JU Zavod za prostorno uređenje u iznosu od 1.635.977 KM.

Preduzeće na dan 31.1.2018. godine putem Suda potražuje 1.369.295 KM. U periodu 1.1.-31.12.2018.godine od ukupno utuženih potraživanja naplaćeno je 602.352, KM, što čini 43,98 % ukupno utuženih potraživanja.
Istovremeneo je Preduzeće uplatilo Sudu na ime sudske takse po izvršenju 14.610 KM za period od 1.1.-31.12.2018. godina i 9.721 KM na ime troškova izvršenja izlaska na lice mjesta- pljenidba.
Ovi troškovi dodatno terete poslovanje Preduzeća za navedeni period.

7. Izloženost rizicima i upravljanje rizicima

Preduzeće je kao i prethodnih godina izloženo raznim financijskim rizicima koji su povezani sa cijenovnim,valutnim,kreditnim i rizikom likvidnosti. Preduzeće prati navedene rizike i nastoji umanjiti njihov potencijalni utjecaj na financijsku izloženost Preduzeća.

Preduzeće nije značajnije izloženo cjenovnom riziku kada su u pitanju javne nabavke,koje se realno planiraju,ugovorima definišu cijene nabavki i prati realizacija potpisanih ugovora.

Valutni rizik je zanemariv u poslovanju JKP "Komrad" d.o.o. Bihać,te su usluge koje se vežu uz tečaj EUR-a u ukupnim rashodima minimalne,odnosno i bitnije promjene tečaja ne bi značajno utjecale na rashode.

Preduzeće nije izloženo financijskim rizicima koji su povezani s promjenama uvjeta na financijskom tržištu usljed promjena tečaja valute ili kamatnih stopa,obzirom da su sva postojeća zaduženja ugovorena bez valutne klauzule i uz fiksnu kamatnu stopu.
Preduzeće nema značajnijih dugoročnih obaveza po dugoročnim kreditima i tekuće obaveze po dugoročnom kreditu se redovno izmiruju i samim tim nema rizika od promjenjljivih kamatnih stopa, jer su ugovorene fiksne kamatne stope,kao i kod kratkoročnog kredita.

Financijska imovima koja potencijalno može izložiti Društvo kreditnom riziku odnosi se na potraživanja za izvršene usluge velikom broju kupaca,zbog nemogućnosti naplate ili produženja roka naplate zbog prezaduženosti i socijalnih prilika većine građana.
Kod obrade izloženosti Preduzeća kreditnom riziku misli se na potraživanja od kupaca,države i ostala potraživanja za koja postoji opasnost da se neće naplatiti.
Navedeni rizik Preduzeće umanjuje intezivnim aktivnostima vezanim uz poduzimanje pravnih radnji radi pravovremene naplate potraživanja.
Nenaplaćene usluge od kupaca imaju za posljedicu da preduzeće propušta priliku da ta sredstva uloži (investira) u druge oblike imovine. Plaćanje skupih troškova podizanja tužbi protiv neplatiša, smanjuje vrijednost preduzeća, a da pri tom efekti naplate nisu na zadovoljavajućoj razini.

Rizik likvidnosti i rizik gotovinskog toka određuje se kao opasnost od neusklađene dospjelosti sredstava u preduzećima,što za posljedicu može imati teškoće s likvidnošću u vidu nedostataka novčanih sredstava za podmirenje dospjelih obaveza. Pravovremeno uočavanje znakova koji upozoravaju na nelikvidnost omogućavaju da se kroz analizu tokova novčanih aktivnosti izbjegnu moguće teže posljedice za Preduzeće.

Kratkoročne obaveze Društva na dan 31.12.2018.godine pokrivene su kratkoročnom imovinom,ali potraživanja od kupaca,od kojih je najznačajniji Grad Bihać ne uplaćuju se po dospijeću već sa značajnim kašnjenjem.

Osim navedenog, ostali poslovni rizici nisu naročito izraženi u poslovanju preduzeća,ali su mogući zbog individualnih pogrešaka,prekida u isporuci usluga ili šteta na imovini Preduzeća uzrokovana višom silom. Također,tu je uključen i rizik usljed čestih izmjena zakonskih propisa,kao i pravna nesigurnost zbog određenih nedostataka u funkcioniranju pravosudnog sistema,izraženo kroz različitu sudsku praksu,dužinu trajanja postupaka i troškove povezane sa istima.

8. Zaključak

JKP „Komrad“ d.o.o. Bihać je u 2018.godini ostvarilo svoja osnovna načela poslovanja i obavilo planirani obim djelatnosti prikupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada, selektivnog odvajanja korisnog otpada, održavanja čistoće javnih površina i ulica na teritoriji Grada Bihaća u ljetnim i zimskim uvjetima, upravljanja parkiralištima, upravljanja mezarjem/grobljem „Humci“, obavljanje pogrebne djelatnosti, iznajmljivanje štandova na pijaci i tržnici, te je otpočela s radom i novoformirana poslovna jedinica” Javna rasvjeta”.

Konstantno se vodilo računa o povećanju efikasnosti izvršenja radnih zadataka,te povećanju kvalitete i brzini obavljanja poslova.
Obavljanje komunalne djelatnosti,odnosno pružanje komunalnih usluga je od općeg interesa,a samo poslovanje je specifično i iskazuje se u vrsti usluga koje samo poslovanje obuhvaća,jer iste imaju nezamjenjivu ulogu u osiguranju životnih uvjeta.
Zadovoljstvo korisnika komunalnih usluga je najvažniji zadatak,te se zato i prate zahtjevi korisnika,te se nastoji da oni budu i ispunjeni,odnosno trajni zadatak je poboljšanje i unapređenje odnosa sa korisnicima naših usluga.
Preduzeće je ostvarilo pozitivan financijski rezultat.
U periodu od 01.01.do 31.12.2018.godine ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 4.464.420 KM koji je bio dovoljan da se pokriju ukupni rashodi u iznosu od 4.289.362 KM i ostvari pozitivan financijski rezultat,neto dobiti u iznosu od 171.072 KM.
Ostvereni pozitvni rezultat poslovanja u tekućem periodu,posljedica su provođenja poslovne politike preduzeća koja se zasniva na osnovnim načelima ekonomije : organizovanost,rentabilnost,iskorištenost svih materijalnih i ljudskih rsursa,izvršavnje radnih zadataka,odgovornost prema radu i timski rad u okviru primjene zakonskih propisa i internih akata Preduzeća.

Preduzeće posebnu pažnju posvećuje redovnom izmirenju svojih obaveza.
Sa aspekta izmirenja obaveza, isplata plaća i ostalih materijalnih izdvajanja zaposlenicima, redovito je izvršavano u izvještajnom periodu, a sve u skladu sa Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom i zakonskim propisima.

U izvještajnom periodu izvršavane su i obaveze koje su se odnosile na obaveze prema kreditorima, dobavljačima, obaveze po osnovu poreza i doprinosa, po osnovu PDV-a i dr.
PDV obaveza iskazuje se u skladu sa Zakonom o PDV- u na ukupnu realizaciju,bez obzira da li će iskazana realizacija biti i naplaćena. Za period 01.01.do 31.12.2018.godine iskazani PDV po izdatim fakturama i isporukama naplaćenim u gotovini ukupno je iznosio 663.683 KM, umanjeno za ulazni PDV za navedeni porezni period ukupno je uplaćeno 512.831 KM PDV-a. Dakle obaveza za PDV je u potpunosti izvršena, a fakturisana tekuća potraživanja naplaćena su svega sa 77% što govori o nerealnosti izdvajanja,pogotovo kada se zna da neka od potraživanja neće nikad ni biti naplaćena.

Na ime doprinosa za PIO/MIO,zdravstveno osiguranje, nezaposlenost, obaveze po osnovu članarina i poreza na dohodak, Preduzeće je u 2018.godini, ukupno izdvojilo fondovima i u budžet USK-a iznos od 1.058.849 KM, što sa uplaćenim PDV-om iznosi ukupno 1.571.680 KM.

Problem naplate potraživanja bio je izražen tokom cijele 2018.godine,te su se poduzimale mjere naplate,kao i prethodnih godina.
Po pitanju naplate potraživanja, u odnosu na prethodnu godinu kod izvršenih usluga za odvoz smeća iskazan je na istom nivo naplate. Ovakva kretanja u naplati proizilaze prvenstveno iz aktivnosti svih zaposlenih u Preduzeću.
Unutar kategorija korisnika može se reći da je u kategoriji domaćinstava ostvaren niži nivo naplate od 1% u odnosu na 2017.godinu. U kategoriji privrede naplata potraživanja povećala se za 1% u odnosu na 2017.godinu.Kategorije obrtnika je ostvarila naplatu potraživanja za 3% manju nego u 2017.godini.

U kategoriji korisnika - ostalih komunalnih usluga,kao i ranijih godina JP “Zavod za prostorno uređenje” Bihać se pojavljuje kao najveći dužnik,koji učestvuje sa 92% u navedenoj kategoriji-ostalih komunalnih usluga i iznosi 1.661.663 KM na dan 31.12.2018.godine. Naplatom potraživanja od Zavoda za prostorno uređenje,moglo bi se očekivati da bi Preduzeće postiglo kvalitetniju likvidnost i solventnost.

Bez obzira na mnoge poteškoće s kojima je suočeno u redovnom izvršavanju svojih obaveza prema zaposlenicima i društvu uopšte, Preduzeće planiranjem novčanih tokova,te njihovom kontrolom,poduzimanjem aktivnosti u naplati potraživanja u ugovorenim rokovima,te slanjem opomena i poduzimanjem daljnih koraka u naplati potraživanja po osnovu izvršenih usluga,nastojimo izbjeći nemogućnost podmirenja svojih obaveza.

Iz Izvještaja o radu i poslovanju JKP”Komrad” d.o.o. Bihać može se izvući zaključak da su JKP”Komrad” d.o.o. Bihać i njegov osnivač Grad Bihać na temeljima zajedničkog rada s Odborom za reviziju, Nadzornim odborom,Skupštinom Preduzeća i nadležnim službama Grada Bihaća zaduženim za praćenje rada komunalnih preduzeća u cjelosti,kvalitetno,stručno i na vrijeme obavili sve poslove i zadatke iz svoje nadležnosti,a što je rezultiralo predstavljanjem Preduzeća kao stabilnog, s čvrstim materijalnim,financijskim i tehnološkim pretpostavkama za daljnji razvoj u obavljanju djelatnosti.

U svemu i u cjelosti postupano je prema zakonskim odredbama i preuzetim obavezama u djelokrugu prenesenih ovlasti za obavljanje komunalnih djelatnosti.

Direktor

_____

Vid Šantić, dipl.oec.